

Annex 1. Cronograma

ARTICLE	CONTINGUTS	SETEMBRE	OCTUBRE	NOVEMBRE	DESEMBRE	GENER	FEBRER	MARÇ	ABRIL
Títol									
Resum i paraules clau	Resum en català i anglès								
	Paraules clau (a desenvolupar al marc teòric)								
Introducció	Presentació, justificació, contextualització								
	Objectius i hipòtesis o interrogants								
Elaboració del Marc Teòric	Revisió literatura i estat actual del tema								
Mètode	Mètode, participants, instruments, procediment								
Resultats	Resultats								
	Discussió								
Conclusions	Referides als objectius, limitacions, prospectiva								
Referències	Bibliografia (normativa APA)								
Annexos									
PROJECTE									
ARTICLE									

Annex 2. Quadre de comandament

Objectiu	Dimensió	Categoria	Subcategoria	Ítems	Instruments	Participants
Identificar els beneficis de treballar les emocions a través de l'Educació Infantil.	D1. Treball de les emocions a través de l'Educació Artística	C1. Educació Artística	SC 1. Beneficis	1) Considereu que les emocions tenen un paper rellevant dins l'Educació Artística? Per què? - 1.1) Vinculeu el treball d'art i emocions? Com? - 1.2) Quin tipus d'emocions trebal·leu? 3) Creieu que l'art "emociona"? Per què? 4) Creus que la creativitat, l'art i les emocions estan relacionades? 5) Quins beneficis aporta l'Educació Artística als infants? I en l'àmbit educatiu?	Entrevista	Mestres i especialistes del sector
			SC 2. Reptes	4) Quins són per tu els reptes de l'educació artística? N'hi ha algun vinculat amb les emocions?		
			SC 3. Limitacions	6) Quines limitacions trobeu avui dia a l'hora de treballar l'expressió visual i plàstica? 7) Alguna de les limitacions fa referència a la programació del currículum?		
			SC 4. Programació	8) Penses que el currículum treballa adequadament l'Educació Artística? Se li dona prou pes a l'escola? 9) Quan programeu l'Educació artística teniu en compte el treball de les emocions? Com ho feu? 10) Com elaboreu la programació artística? 11) Tant l'educació emocional com l'educació artística creus que han de tenir un horari concret dins el currículum o cal treballar-ho sempre? 12) Què creieu que és el més important per treballar des de l'Educació artística a l'Educació Infantil?		
			SC 5. Estratègies	13) Quines estratègies utilitzeu per treballar-les? 14) Trebal·leu a partir d'obres d'art? En cas afirmatiu, quins artistes soleu utilitzar com a referents? 15) Com és la trobada dels infants amb l'art? 16) Relacioneu l'art amb la part més íntima/emocional dels infants? En cas afirmatiu, de quina manera ho féu? 17) Trebal·leu l'autoestima dels infants a partir de l'expressió artística? 18) Com trebal·leu a l'Espai C?		
Conèixer de quina manera es treballen es emocions mitjançant l'Educació Artística a l'escola.	D2. Paper del professorat	C2. Metodologia	SC 6. Tipus	19) La metodologia influeix en el desenvolupament de l'expressió visual i plàstica? Quina consideres que és la més idònia per treballar l'art a l'escola? I per treballar les emocions? 20) Quin tipus de metodologia utilitzeu per treballar l'art? 21) Com trebal·leu l'art a l'escola? I les emocions?	Entrevista	Mestres i especialistes del sector
			SC 7. Rol del mestre/a	22) Quin és el paper del mestre/a en l'ensenyament/aprenentatge de l'Educació artística a Educació Infantil?		
		C3. Recursos	SC 8. Tipus	23) Quins recursos utilitzeu per a treballar l'art? 24) Creieu que hi ha alguna idea que no hem comentat i que t'agradaria afegir?		

Annex 3. Model d'entrevistes

Model d'entrevista per a experts/es.

- 1) Considereu que les emocions tenen un paper rellevant dins l'Educació Artística? Per què?
 - 1.1) Vinculeu el treball d'art i emocions? Com?
 - 1.2) Quin tipus d'emocions treballeu?
- 2) Creieu que l'art "emociona"? Per què?
- 3) Quins beneficis aporta l'Educació Artística als infants? I en l'àmbit educatiu?
- 4) Quins són per tu els reptes de l'educació artística? N'hi ha algun vinculat amb les emocions?
- 5) Quines limitacions trobeu avui dia a l'hora de treballar l'expressió visual i plàstica?
- 6) Alguna de les limitacions fa referència a la programació del currículum?
- 7) Què creieu que és el més important per treballar des de l'Educació artística a l'Educació Infantil?
- 8) Quines estratègies utilitzeu per treballar-les?
- 9) Com és la trobada dels infants amb l'art?
- 10) La metodologia influeix en el desenvolupament de l'expressió visual i plàstica? Quina consideres que és la més idònia per treballar l'art a l'escola? I per treballar les emocions?
- 11) Quin tipus de metodologia utilitzeu per treballar l'art?
- 12) Quin és el paper del mestre/a en l'ensenyament/aprenentatge de l'Educació artística a Educació Infantil?
- 13) Creieu que hi ha alguna idea que no hem comentat i que t'agradaria afegir?

Model d'entrevista per al professorat.

- 1) Considereu que les emocions tenen un paper rellevant dins l'Educació Artística? Per què?
 - 1.1) Vinculeu el treball d'art i emocions? Com?
 - 1.2) Quin tipus d'emocions treballeu?
- 3) Creieu que l'art "emociona"? Per què?
- 4) Creus que la creativitat, l'art i les emocions estan relacionades?
- 5) Quins beneficis aporta l'Educació Artística als infants? I en l'àmbit educatiu?
- 4) Quins són per tu els reptes de l'educació artística? N'hi ha algun vinculat amb les emocions?
- 6) Quines limitacions trobeu avui dia a l'hora de treballar l'expressió visual i plàstica?
- 7) Alguna de les limitacions fa referència a la programació del currículum?

- 8) Penses que el currículum treballa adequadament l'Educació Artística? Se li dóna prou pes a l'escola?
- 9) Quan programeu l'Educació artística teniu en compte el treball de les emocions? Com ho feu?
- 10) Com elaboreu la programació artística?
- 11) Tant l'educació emocional com l'educació artística creus que han de tenir un horari concret dins el currículum o cal treballar-ho sempre?
- 12) Què creieu que és el més important per treballar des de l'Educació artística a l'Educació Infantil?
- 13) Quines estratègies utilitzeu per treballar-les?
- 14) Treballeu a partir d'obres d'art? En cas afirmatiu, quins artistes soleu utilitzar com a referents?
- 15) Com és la trobada dels infants amb l'art?
- 16) Relacioneu l'art amb la part més íntima/emocional dels infants? En cas afirmatiu, de quina manera ho féu?
- 17) Treballeu l'autoestima dels infants a partir de l'expressió artística?
- 18) Com treballeu a l'Espai C?
- 19) La metodologia influeix en el desenvolupament de l'expressió visual i plàstica? Quina consideres que és la més idònia per treballar l'art a l'escola? I per treballar les emocions?
- 20) Quin tipus de metodologia utilitzeu per treballar l'art?
- 21) Com treballeu l'art a l'escola? I les emocions?
- 22) Quin és el paper del mestre/a en l'ensenyament/aprenentatge de l'Educació artística a Educació Infantil?
- 23) Quins recursos utilitzeu per a treballar l'art?
- 24) Creieu que hi ha alguna idea que no hem comentat i que t'agradaria afegir?

Annex 4. Taules d'anàlisi dels resultats

Aportacions més rellevants recollides de cadascun dels participants en la recerca: Experts.

DIMENSIÓ	CATEGORIA	SUBCATEGORIA	E ₁	E ₂
D1. Treball de les emocions a través de l'Educació Artística	C1. Emocions i art	SC 1. Beneficis	<p><i>Creus que s'ha de vincular el treball d'art amb les emocions? Com?</i></p> <p>Treballant, és fent, és sentint, és generalment emocions i, d'alguna manera, l'educació i l'art de la plàstica, de l'educació visual i plàstica és això, és genera emocions, és generar aquests sentiment de plaer moltes vegades i intern de poder-te expressar.</p> <p><i>Quins beneficis aporta l'Educació Artística als infants? I en l'àmbit educatiu?</i></p> <p>És perquè forma part de la seva educació, tampoc podem deslligar les emocions de l'educació. Per tant, com que no la podem desvincular, van lligats.</p> <p><i>Creus que l'art "emociona"?</i></p> <p>Si. Sens dubte, sens dubte. O ha d'emocionar, ha d'emocionar. Si no emociona, no (...) o no l'entnem en aquell moment o no entnem aquella obra d'art o no entnem aquell fet o aquell muntatge (...) Però ha d'emocionar, en positiu o negatiu eh. Pot ser revulsiu també eh.</p>	<p><i>Creus que s'ha de vincular el treball d'art amb les emocions? Com?</i></p> <p>Les arts tenen, tenen una especificitat que si no són a través de l'experiència de cadascú no tenen sentit. Vull dir, parlar d'art si no es vincula amb la vida de l'infant o de la persona que ho fa per mi no té cap sentit però aleshores és una informació i a mi m'interessa el coneixement i el coneixement passa quan aquesta experiència és una experiència personal quan és una vivència de l'art no és quan una informació de l'art, m'entens de quan és una vivència de l'art és inseparable de les emocions és inseparable de com entén aquella persona o aquella criatura al món i és això el que l'ensenya a veure el món d'una determinada manera i això és el que ens ajuda les arts i per això és inseparable és indestruïble. [...] Quan parlem d'experiències, tenim clar les emocions és el que donen color a la vida és a dir, nosaltres pintem la realitat del color de les nostres emocions.</p> <p><i>Quins beneficis aporta l'Educació Artística als infants? I en l'àmbit educatiu?</i></p> <p>En el nivell educatiu, mira, el coneixement primer que hi ha és conèixer-se un mateix perquè tot aquest treball ens ens coneixem a nosaltres mateixos, es desenvolupa la sensibilitat no solament per l'art sinó també pel món, per la pobresa, pel que està passant, desenvolupa la creativitat, la creativitat és una forma intel·ligència, és una forma de pensament, el pensament creatiu és una forma de intel·ligència. Eh desenvolupa les habilitats pròpies del del del</p>

				<p>de l'art,, que és el que coneixes el que els els els artistes ens expliquen el món a través de l'art, ens ens ensenyen a veure altres mirades de lo que està passant. [...] A nivell personal el coneixement d'un mateix saber tot aquest control de les emocions, el desenvolupament de la creativitat és un desenvolupament d'una intel·ligència i d'unes habilitats de pensament cognitives. Després tot el treball aquest que et dic propi d'entendre com aquests artistes miren el món i aquestes mirades, aquesta flexibilitat, mm, de no tenir només un punt de vista si no obrir-te a altres punts de vista</p> <p><i>Creus que l'art "emociona"?</i></p> <p>L'art emociona, sense emoció no hi ha res.I només ens enrecordem de les coses que ens emocionen, la nostra memòria es fixa per les emocions que tenim.</p>
		<p>SC 2. Reptes</p>	<p><i>Quins són per tu els reptes de l'educació artística? N'hi ha algun vinculat amb les emocions?</i></p> <p>Un dels reptes de l'educació artística és expressar-te. Per tant, per expressar-te, t'has d'emocionar. Per tant va lligadíssim.</p>	<p><i>Quins són per tu els reptes de l'educació artística? N'hi ha algun vinculat amb les emocions?</i></p> <p>Els reptes que té l'educació artística, el primer hem d'anar contra que a l'educació artística els nens ja ho saben tot i no se'ls ha d'ensenyar res, és un error. Als nens se'ls ha d'ensenyar el que però no se'ls ha de dir el que han de fer. S'han de fer propostes com a preguntes i que ells busquin les maneres de respondre aquestes preguntes i dona'ls-hi eines per respondre-la. [...] El coneixement dels materials és important, aquesta naturalesa, com funcionen les coses. Després que tinguin aquesta mirada, que ells puguin ampliar la seva mirada, és a dir, ensenyar-los a observar, ensenyar-los a, a que vegin les coses.</p>
		<p>SC 3. Limitacions</p>	<p><i>I les limitacions que hi ha avui en dia l'hora de treballar</i></p>	<p><i>I les limitacions que hi ha avui en dia l'hora de treballar</i></p>

			<p><i>l'expressió visual i plàstica?</i> A veure, el contorn sociocultural no afavoreix però tu com a persona sempre ets lliure de fer el que vulguis en una aula. Penso que si. Jo sempre ho he sigut.[...]Però si tu ho tens clar has de lluitar i fer-ho i pots fer-ho, pots fer-ho, has de buscar-te la teva estratègia com a educador, eh. Però has de lluitar per aconseguir-ho i això és un repte com a educador que que és important. Oh com que no em deixen, oh com que no es pot fer. Busca els camins.</p>	<p><i>l'expressió visual i plàstica?</i> Les limitacions és el desconeixement dels professors, la gent no en sap, a la gent li fa por, a la gent li fa mandra tenir massa feina. [...] Jo penso que el més important és el desconeixement per part de les persones, per part dels mestres, en l'àrea d'educació artística.</p>
		<p>SC 5. Estratègies</p>	<p><i>I quines estratègies creus que s'han d'utilitzar per treballar-ho?</i> Amb cada ambient, amb cada persona, amb cada moment amb cada proposta les estratègies són diferents. [...] No hi ha una determinada, de dir es que s'ha de fer així.</p>	<p><i>I quines estratègies creus que s'han d'utilitzar per treballar-ho?</i> Aquestes estratègies no són específicament d'artística, jo penso que és una qüestió metodològica. [...] Penso que s'hauria d'ensenyar des d'una documentació.</p>
<p>D 2. Rol del mestre/a</p>	<p>C 2. Metodologia</p>	<p>SC 6. Tipus</p>	<p><i>La metodologia influeix en el desenvolupament de l'expressió visual i plàstica?</i> Sí, claríssim. <i>I quina consideres que és la més idònia per treballar l'art a l'escola? I per treballar les emocions?</i> No, pedres filosofals penso que no n'hi ha. La metodologia és escoltar molt a l'alumne, escoltar-lo no vol dir únicament amb les orelles sinó percebre el que aquells alumnes volen i necessiten i, a partir d'aquí, pots anar tu trampejant la situació cap a on realment interessa. <i>Quin és el paper del mestre/a en l'ensenyament/aprenentatge de l'Educació artística a Educació Infantil?</i> Com a educador has de tenir els radars molt ben col·locats. Vull dir, no has d'anar tancat, sinó molt obert. [...] Mirada oberta sempre. [...] T'has d'adaptar i has de saber com a mestre i educador la realitat que tens. Això has de ser-ne molt</p>	<p><i>La metodologia influeix en el desenvolupament de l'expressió visual i plàstica?</i> Totalment. Primer perquè una metodologia és una definició de com s'ensinya. [...] És una declaració de principi. <i>I quina consideres que és la més idònia per treballar l'art a l'escola? I per treballar les emocions?</i> És impossible de donar a l'abast de tot el que arriba a haver-hi. <i>Quin és el paper del mestre/a en l'ensenyament/aprenentatge de l'Educació artística a Educació Infantil?</i> La primera qüestió és ser conscients de la importància que té. [...] El fonamental és que tu siguis conscient que allò que vas a fer és important i que tu t'engresquis. Pensa que un mestre pot estar molt ben informat i fer males classes i d'altres que en saben poc però fan unes classes magnífiques. [...] La tècnica l'han de</p>

			conscient en tot moment, però has de ser-ho sempre amb qualsevol cosa, no només amb aquesta matèria.	conèixer, joestic segura que l'han de conèixer, però no és l'únic, la tècnica és una ajuda, és una eina, no és una finalitat. Si tu et quedes només amb la tècnica, pot haver professors que sent molt coneixedors de la tècnica siguin molt mals professors o professors que tinguin molt poca tècnica però que siguin creatius i estiguin entusiasmats, facin anar als nens molt lluny.
	C 3. Recursos	SC 7. Tipus	<i>Consideres que amb els infants has de treballar algun artista, escultor, pintor?</i> Pots treballar-ho, si perquè amplies, però no és únicament, no és únic.	<i>Consideres que amb els infants has de treballar algun artista, escultor, pintor?</i>

Aportacions més rellevants recollides de cadascun dels participants en la recerca: Professorat i artistes.

DIMENSIÓ	CATEGORIA	SUB CATEGORIA	P ₁	P ₂ - A ₁ - A ₂	P ₃
D1. Treball de les emocions a través de l'Educació Artística	C1. Emocions i art	SC 1. Beneficis	<i>Consideres que les emocions tenen un paper rellevant dins l'educació artística que treballem aquí a l'escola?</i> Em semblen bàsiques per tot els ambients no només per l'educació artística però les emocions són fonamentals per aprendre, vull dir, si no treballem el tema d'emocions en qualsevol àmbit, difícilment s'aprèn. <i>Creus que s'ha de vincular el treball d'art amb les emocions? Com?</i> No és que vinculeu l'art i les emocions, les emocions i són presents sempre, no és	<i>Consideres que les emocions tenen un paper rellevant dins l'educació artística que treballem aquí a l'escola?</i> P ₂ : Per nosaltres atendre a les seves necessitats emocionals està per davant de qualsevol feina pedagògica. Per dir-ho d'alguna manera, són la porta d'entrada a l'aprenentatge. Si un nen no està preparat en algun moment per fer alguna cosa, sigui d'art o del que sigui, i hem d'atendre a aquelles emocions el que li està passant aturarem el que estigui passant per atendre'l. [...] Han d'estar coberts a nivell emocional. Per poder	<i>Consideres que les emocions tenen un paper rellevant dins l'educació artística que treballem aquí a l'escola?</i> Sí, i tant. Crec que és un molt bon canal per treure les emocions que no sigui la forma verbal, que a vegades també fins i tot els d'educació infantil poder no poden dir el nom de la emoció però a través de l'art és molt més fàcil. Després és la interpretació que nosaltres fem o donem a això depenent del que trobem, si és un cas molt particular o el que sigui, com el podem ajudar, a partir del que treu en l'educació. <i>Creus que s'ha de</i>

			<p>el nostre propòsit vincular emocions amb art, no és aquest el propòsit. L'educació artística forma part integral de la persona, per tant les emocions són una part més, però no tenim un projecte específic que vinculi emocions amb art.</p> <p>Creus que l'art "emociona"?</p> <p>I tant, emociona i aflora les emocions amb l'art.</p> <p>Quins beneficis aporta l'Educació Artística als infants? I en l'àmbit educatiu?</p> <p>Jo crec que l'educació artística o l'art, en si, el que proporciona és molta llibertat, molta sensació de no estar acotat a marges molt estrictes, em refereixo això que inclòs els alumnes o els nens i nenes tenen la percepció de coses que van aprendre, ja sigui per influències culturals, familiars, socials, les que siguin ahh marcades amb uns canons.</p>	<p>accedir a l'aprenentatge.</p> <p>A₁: Influeix totalment en el procés de creació. Tenint en compte el com un nen desenvolupa el seu treball artístic, te moltíssim a veure. No es el mateix si un nen ve un dia a l'escola i se sent cohibit que no si se sent a gust, et farà coses diferents.</p> <p>A₂: En aquesta escola, des del principi, l'art té un espai és més fàcil treballar les emocions dels nens. [...] Crec que tenir un espai on els alumnes puguin expressar-se a través de l'art o amb aquestes eines, i que a l'escola hi hagi un espai on es puguin expressar aquestes emocions, és més fàcil desenvolupar aquesta intel·ligència emocional que crec que en aquests moment no es treballa prou a nivell general, a l'educació de Barcelona. Encara que hi hagi algunes escoles com aquesta que en el seu programa si que està en marxa, però en general, tot el que és la part emocional de la persona està més en un segon pla, que és més important tenir uns coneixements científicotècnics que no saber expressar o comunicar o parlar de les teves emocions. I crec que a través de l'art es poden treballar aquestes coses que ara no estan contemplades com en un programa més estàndard d'educació.</p> <p>Creus que l'art "emociona"?</p> <p>P₁: I tant.</p>	<p>vincular el treball d'art amb les emocions? Com?</p> <p>Bueno depèn.</p> <p>Creus que l'art "emociona"?</p> <p>Si, clar.</p> <p>Quins beneficis aporta l'Educació Artística als infants? I en l'àmbit educatiu?</p> <p>Bueno, nosaltres, per exemple, en el nostre projecte educatiu intentem vincular l'art en totes les àrees. Bueno, no tenim àrees de fet, les àrees estan incloses a les xarxes d'aula, que li diem, que estan incloses dins dels projectes, llavors, la idea és sempre que hi hagi una cosa artística. Dintre. Sobretot perquè hi ha nens i nenes que s'expressen molt millor d'aquesta manera</p>
--	--	--	---	---	--

				<p>Quins beneficis aporta l'Educació Artística als infants? I en l'àmbit educatiu?</p> <p>P: És una manera d'expressar-se, vull dir, és un llenguatge. Aleshores si no el tinguéssim doncs és com que no pots acabar d'expressar-te.</p> <p>Nosaltres intentem que l'escola sigui un lloc on els nens puguin brillar, cadascú, on té els punts forts. Aleshores, hi ha nens que en l'art tenen la seva manera d'expressar-se de manera natural. I té molt de valor perquè troben el canal per poder dir coses que potser no el trobarien en el llenguatge escrit o en el llenguatge oral.</p> <p>A: Et dona eines per saber expressar-te, per solucionar coses que no són pròpiament de l'art.</p>	
		<p>SC 2. Reptes</p>	<p>Quins són per tu els reptes de l'educació artística? N'hi ha algun vinculat amb les emocions?</p> <p>Reptes personals dels alumnes? Donar l'oportunitat de créixer, d'aprendre, de ser, de comunicar.</p>	<p>Quins són per tu els reptes de l'educació artística? N'hi ha algun vinculat amb les emocions?</p> <p>P: Pels nens ells són una referència d'artistes. Com a mestres això no ho podem oferir. Aleshores la riquesa està aquí.</p> <p>A: Sí, molts. Per mi està fatal, es a dir, es generalitzar però penso que moltes vegades es tracta des d'un punt de vista molt superficial i molt estereotipat, el tema de l'art dins de les escoles. [...] Està molt difusa la idea de l'artista.</p> <p>A: A l'escola s'estudien home que ja estan morts i el que s'ha d'intentar fer és que l'art sigui</p>	<p>Quins són per tu els reptes de l'educació artística? N'hi ha algun vinculat amb les emocions?</p> <p>Quins reptes? Doncs que encara estem aprenent, ens queda molt. De fet, l'altre dia, en una reunió d'això dels Espais C parlavem els artistes de, que diferent, no? O sigui de quan treballem nosaltres, o amb un artista, no? L'art en una escola en si, que quan ho fem nosaltres soles, no? Que bueno que és veritat, tu després et formes o el que sigui, però ja després fent servir el material que fem servir que són les aquarel·les típiques de l'Abacus, que clar el</p>

				<p>realment proper a la gent que ho està estudiant i que vegin que és una altre perspectiva d'enfrontar-se al món i és un altre llenguatge de comunicar. Llavors si en la nostra educació només estudiem un tipus d'art que és el que té valor mercantil, llavors estem perdent tota la gama d'art que està destinat a treballar quines són les nostres metodologies.</p>	<p>ventall és molt més reduït, no?</p>
		<p>SC 3. Limitacions</p>	<p><i>I les limitacions que hi ha avui en dia l'hora de treballar l'expressió visual i plàstica?</i></p> <p>No treballem la plàstica o l'educació artística com a assignatura, sinó que està integrada en un tot. Treballem per plans de treball, treballem per projectes i l'educació artística és un repte més que s'ha d'aconseguir. I una proposta nova o no nova, però que són propostes que s'ofereixen i els nens i nenes el que fan és acceptar la proposta, crear-ne una de nova. Però com a àrea en si no té un horari per dir-ho d'alguna manera a dins del nostre dia a dia.</p>	<p><i>I les limitacions que hi ha avui en dia l'hora de treballar l'expressió visual i plàstica?</i></p> <p>P.: Nosaltres, des de l'escola li donem la mateixa importància, en el sentit que a cada comunitat hi ha un ambient que és d'art. Per nosaltres és important. Li donem la mateixa importància que a les matemàtiques. [...] Els mestres, la formació que tenim en art, aquest podria ser un punt a millorar. I, també, a vegades, nosaltres com a claustre tenim una mica com pendent aprofundir, és a dir, sí que tenim un espai, sí que tenim propostes, si que tenim com una mirada respectuosa cap a els processos d'aprenentatge dels nens i, en aquest cas, cap a processos de producció d'art, però crec que hauriem d'anar una mica més enllà.</p> <p>A.: És un tema del sistema educatiu en general. El currículum es desplega i sembla que tot és igual però després quan els inspectors</p>	<p><i>I les limitacions que hi ha avui en dia l'hora de treballar l'expressió visual i plàstica?</i></p> <p>Potser formar-nos més les mestres, jo crec, a vegades. No ho sé, jo crec que quan et vincules tu més amb l'art, clar ho expressa el teu alumnat, però potser hi ha gent que no l'interessa i crec que és una cosa que hauria de ser part sempre de l'educació, d'una manera o d'una altra. [...] I a vegades és una cosa que també, els nens i nenes tenen aquesta visió que potser també, per la part de l'educació de: no em surt, es que no ho vull provar perquè jo no sé dibuixar, no m'agrada, o no sé què. Perquè poder ha estat com el mateix tipus d'activitat rígida. Però quan els hi dones un ventall molt més ampli es llencen més a la piscina. Sense el bé o malament, perquè al final l'art és el que surt des de dintre.</p>

				volen veure com estan els nens i quin nivell tenen, no es posen a mirar ni l'educació artística ni l'art.	
		<p>SC 4. Programació</p>	<p><i>Les limitacions fan referència a la programació que teniu del currículum?</i></p> <p>No.</p> <p><i>Què creieu que és el més important per treballar des de l'Educació artística a l'Educació Infantil?</i></p> <p>Suposo que tenir la ment oberta i obrir possibilitats.</p>	<p><i>Les limitacions fan referència a la programació que teniu del currículum?</i></p> <p>P: Quan els nens fan lliure circulació tenen la mateixa importància tant si estan fent matemàtiques com si estan fent una proposta a l'àmbit d'art. (No troba cap limitació.)</p>	<p><i>Les limitacions fan referència a la programació que teniu del currículum?</i></p> <p>Bueno, el currículum avui en dia és bastant ampli, sí que és veritat que, a més, amb l'Esfera, sí que és veritat que s'avalua amb la música, no? Que va molt lligat. I llavors és una activitat per fora. Que si tu en realitat ho vincules a tot el que fas o a tot, moltes de les activitats que tu crees o que programes, inclou d'alguna manera, és molt més fàcil. [...] Si, perquè l'art per mi és moltes coses. Nosaltres, per exemple, tenim un taller de costura, que és art al final d'una altra manera, no? I jo que sé, o la cuina mateix. El taller de la cuina és cuina amb art o l'art de la cuina, no sé com li diuen. Però vull dir, va vinculat també. Hi ha moltes maneres de creació i crec que cada vegada anem més cap aquí.</p> <p><i>Què creieu que és el més important per treballar des de l'Educació artística a l'Educació Infantil?</i></p> <p>Jo crec que la llibertat és el més important. Intentar no posar-los en el mateix motlle i evitar les comparacions perquè els fa molt insegurs i, al final, l'art és fluir, deixar-se anar i expressar.</p>

		<p>SC 5. Estratègies</p>	<p><i>I quines estratègies creus que s'han d'utilitzar per treballar-ho?</i> No t'ho sabia contestar aquesta. <i>Treballem a partir d'obres d'art? En cas afirmatiu, quins artistes soleu utilitzar com a referents?</i> No. Nosaltres no se si ho saps per som escola Magnet. [...] Nosaltres el que vam intentar és que el nostre centre de referència és un centre d'art contemporani i, per tant, incloure l'art contemporani en el dia a dia a l'escola. [...] el que intentavem és, a través de les diferents propostes, però inclús a través del mateix museu quines possibilitats ens oferia per treballar cada una de les diferents àrees curriculars. <i>Amb amb l'educació artística treballem l'autoestima dels infants o la part més íntima?</i> No li donem un nom. <i>Treballem alguna emoció concreta?</i> Sí, o no, depèn de com veus el grup que necessites treballar, jo que sé hi ha grups que que necessites treballar molt l'autoestima doncs plantejaràs un tipu de propostes on això quedi reforçat.</p>	<p><i>I quines estratègies creus que s'han d'utilitzar per treballar-ho?</i> Nosaltres, als ambients d'art, els nens troben les propostes muntades al matí, això vol dir que en espais, microespais, troben tot el material que necessiten, de manera intuïtiva, intentem muntar-lo, perquè els arribi i comencin a fer, no hagin d'esperar ni cap explicació ni s'hagin de fixar en res. Sinó que tu arribes, hi ha una taula amb un tros de fang gran, una taula amb fustes petites i tu arribes i comences. No t'ha d'explicar ningú, doncs ara has de seure, agafa un tros de fang, etc. És com molt intuïtiu, llavors intentem que les propostes siguin així. <i>Treballem a partir d'obres d'art? En cas afirmatiu, quins artistes soleu utilitzar com a referents?</i> P: A petits, havíem fet alguna cosa inspirant-se en algun artista, però no agafant-lo com si fos un projecte. Sinó que potser de les quatre o cinc taules,, microespais que hi ha a l'ambient d'art de petits, potser, una taula, té inspiració a Miró. I tenien alguna cosa i els nens poden, una mica, com inspirar-se i fer alguna cosa. Però diguessim que és una porposta més, durant un temp, dintre d'un ambient. No seria que parem tot per estudiar l'artista. No seria la dinàmica</p>	<p><i>I quines estratègies creus que s'han d'utilitzar per treballar-ho?</i> Doncs potser no limitar tant, jo diria. Donar més flexibilitat de què, les seves idees, a vegades, també et sorprenen. Jo sóc més partidària de no donar moltes pautes, per depèn de què eh, però, vull dir, deixar espais per la creativitat personals de cada qui. I que no sigui sempre aquesta cosa de: està bé o malament, no? <i>Treballem a partir d'obres d'art? En cas afirmatiu, quins artistes soleu utilitzar com a referents?</i> No, sí que treballem obres d'art. Per exemple, ara a la setmana cultural hem estat treballant l'art cinètic i hem treballat tots els, des de Calders, diferents autors i han fet els seus mòbils a dalt eh, basats amb aquest artista. Després sí que és veritat que ho feien ells sols. Havíem de fer peces que poguessin veure el moviment dins d'una peça. Al principi els hi ha semblar molt difícil i després es van sorprendre del que va sorgir. <i>Amb amb l'educació artística treballem l'autoestima dels infants o la part més íntima?</i> Depèn, esque clar, cadascú... En aquest taller que et dic que sí que vam fer, que vam fer jo una part d'un taller artístic, ho van fer també a partir del</p>
--	--	------------------------------	--	---	--

				<p>important. La importància que li donem és a la creació del nen en aquell moment.</p>	<p>moviment. Vam cobrir tot el terra de paper i s'havien d'anar movent i depèn de la figura havien d'explicar, després, com s'havien sentit o com es sentien. O a través de la música i després el moviment. Sí, jo crec que sí que ho fem. A veure, amb els més i menys, cadascú també, a la seva classe és diferent.</p>
<p>D 2. Rol del mestre/a</p>	<p>C 2. Metodologia</p>	<p>SC 6. Tipus</p>	<p><i>La metodologia influeix en el desenvolupament de l'expressió visual i plàstica?</i></p> <p>Si, clar. No podem veure l'educació artística com una àrea que la mestra explica i els altres fan, perquè és que llavors aniria en contra del nostre plantejament com a escola.</p> <p><i>I quina consideres que és la més idònia per treballar l'art a l'escola?</i></p> <p>Per projectes i per plans de treball.</p> <p><i>Quin és el paper del mestre/a en l'ensenyament/aprenentatge de l'Educació artística a Educació Infantil?</i></p> <p>El mestre acompanya, proposa, crea tranquil·litat, soluciona a vegades, perquè a vegades en saben més els alumnes que un adult, soluciona dubtes que puguin haver-hi. Però sobretot acompanya, reflexiona, dóna opcions a poder comunicar allò que he fet.</p>	<p><i>La metodologia influeix en el desenvolupament de l'expressió visual i plàstica?</i></p> <p>A: Ho és tot.</p> <p><i>I quina consideres que és la més idònia per treballar l'art a l'escola? I per treballar les emocions?</i></p> <p>P: Per mi és donar la importància al procés. Que durant el procés es senti el suport de l'adult, en el sentit de que no se sentin jutjats i un diàleg, en el sentit d'una escolta molt activa i a vegades, ens trobem que hem fet una proposta pensant que passaria una cosa i està passant una altre. Doncs tenir la flexibilitat per acceptar-ho.</p> <p>A: Quan parles de metodologia, quan parles com a adulta, dins l'escola, tens la teva metodologia i penses que aquesta pot encaixar dins del context dels nens. Però ells poden agafar i crear la seva metodologia i també és correcte, perquè agafen els recursos que tu els hi dones per fer com el seu propi procés i el seu aprenentatge al final. I és interessant que passin</p>	<p><i>La metodologia influeix en el desenvolupament de l'expressió visual i plàstica?</i></p> <p>Clar dóna molta més llibertat si tu incloues l'art, en general, i és molt més flexible. Hi ha moltes més bassants que toques, que no sigui l'assignatura de dibuix que és de 9h a 10h del matí, per exemple. O també els materials que tu els hi mostres o que poden accedir. Això també ens passa a l'Espai C, a vegades, que moltes vegades era, clar ell fa servir eines com cutters o serres o coses així que per nosaltres és, uii! ves en compte. I clar, ell ho fa amb una naturalitat que, clar, els nens van amb cura perquè els hi va explicar des del principi i així és. Van amb cura i no ha passat res mai. No sé, a vegades confiar més amb els infants, que també tenim aquesta cosa de protecció i també els limitem amb això.</p> <p><i>I quina consideres que és la més idònia per treballar l'art a l'escola? I per treballar les emocions?</i></p> <p>No ho se. Esque jo crec</p>

				<p>coses com aquestes i després analitzar què és el que ha passat i tampoc negar que hi hagi una metodologia i que sigui aquesta i ja està. [...] Ha de ser flexible i més amb processos d'aprenentatge.</p> <p>Quin és el paper del mestre/a en l'ensenyament/aprenentatge de l'Educació artística a Educació Infantil?</p> <p>P: El paper del mestre és acompanyar tot aquests processos i tenir com un mirada atenta a les necessitats dels nens i poder acompanyar-los en els seus processos, en aquest cas artístics, o d'aprenentatge en general. [...] La dinàmica natural seria aquesta, en un segon pla i amb presència plena i atent al que es necessita per poder estar allà.</p>	<p>que és això que quanta més llibertat o més poder de decisió els hi dones als infants, els resultats són molt més rics i molt més variats i no se, tot és molt més beneficiós per ells. Perquè a vegades sembla que si controles creus que tot anirà d'aquella manera, però la sorpresa la mates diguem.</p> <p>Quin és el paper del mestre/a en l'ensenyament/aprenentatge de l'Educació artística a Educació Infantil?</p> <p>Acompanyar-los. Depèn del que sigui l'objectiu del taller en sí, però si, com que són tallers artístics lliures, en principi és obert, bastant obert. Per exemple, les màquines de costura si que ells poden triar fer. [...] A vegades, l'art depèn de les famílies que tens, perquè la relació que tenen els infants amb l'art depèn de l'imput que tenen els infants amb l'art a casa. Evidentment que nosaltres també fem la nostra feina aquí, però li donen una importància o una altra.</p>
	<p>C 3. Recursos</p>	<p>SC 7. Tipus</p>	<p>Quins recursos utilitzeu per treballar l'educació artística?</p> <p>Tots els que podem. Mm, tots. Des del taller que hi ha tot de material, a material audiovisual, no sabria dir-te quins, perquè els que se'ns acudeix són els que necessitem, no hi ha límits.</p>	<p>Quins recursos utilitzeu per treballar l'educació artística?</p> <p>P: A nivell 3D sempre hi ha alguna cosa, o d'escultura o de modelatge, potser amb fang, o amb materials per poder construir. També sempre tenim alguna proposta per dibuixar. Tenim també material reciclat. I tenim també un altre ambient</p>	<p>Quins recursos utilitzeu per treballar l'educació artística?</p> <p>Doncs el que et deia, per exemple tenim les màquines de construa aquí és un recurs que vam invertir ara fa dos anys, abans no teniem tots aquests espais creatius, o la cuina en sí, o [...] Amb els cavallets. Per exemple, que estan al passadís i,</p>

				<p>que és fer i desfer que és l'art però una mica més amb coses reciclades, vull dir que també té una part potser 3D. Fustes, xapes, cartrons, petxines, pedres, etc.</p>	<p>quan tenen lliure circulació, la comunitat de mitjans, per exemple, poden sortir i fer pintura, a nivell individual o amb parelles o com sigui.</p>
--	--	--	--	---	--

17 E: =Clar.=

18 P: Que l'alumne es vinculi amb la feina que tu estas proposant (...) per tant, és evident, no? que com a mestra veus que aquell alumne, que la proposta que has fet fa que aquell alumne se senti bé o que es vinculi, per tant, amb l'educació.

19 E: Perfecte. I, doncs, creus que l'art "emociona"?

20 P: Si. Sens dubte, sens dubte. O ha d'emocionar, ha d'emocionar. Si no emociona, no (...) o no l'entnem en aquell moment o no entnem aquella obra d'art o no entnem aquell fet o aquell muntatge (...) Però ha d'emocionar, en positiu o negatiu eh. Pot ser revulsiu també eh.

21 E: però es important =que=

22 P: És important, si si si si.

23 E: I quins són per tu els reptes de l'educació artística? N'hi ha algun vinculat amb les emocions?

24 P: (.....) A veure, un dels reptes de l'educació artística és expressar-te (...) Per tant, per expressar-te, t'has d'emocionar. Per tant va (...) va lligadíssim.

25 E: (.....) I les limitacions que tu com a antiga mestra et trobaves o trobes que hi ha avui en dia l'hora de treballar l'expressió visual i plàstica? O no hi ha limitacions?

26 P: (.....) A veure, el contorn sociocultural no afavoreix però tu com a persona sempre ets lliure de fer el que vulguis en una aula. Penso que sí. Jo sempre ho he sigut.

27 E: És a dir, les limitacions depenen de la persona, diguem, no?

28 P: Sí, tot i que ja et dic =eh=

29 E: Afecta tot, sí.

30P: Que social i culturalment no sempre t'ho afavoreixen, eh. Que si tot fos planer tot seria fantàstic, no? Però de vegades no ho entenen i <llavors> (-) però si tu ho tens clar has de lluitar i fer-ho i pots fer-ho, pots fer-ho, has de buscar-te la teva estratègia com a educador, eh. Però has de lluitar per aconseguir-ho i (...) això és un repte com a educador que és important. Oh com que no em deixen, oh com que no es pot fer. Busca els camins.

31 E: Clar, sí sí. I alguna d'aquestes limitacions afecta a la programació del currículum, ja que a vegades limita molt el poder estendre's més? O també forma part del tutor?

32 P: Jo penso que forma part (...) Insisteixo eh que no hi ha un =marc que ho estableixi=

33 E: Establert.

34 P: Però si tu ho tens clar has de poguer-ho fer.

35 E: Vale. I quines estratègies creus que s'han d'utilitzar per treballar-ho? Quines estratègies utilitzaves tu?

36P: Ah ui! Amb cada ambient, amb cada persona, amb cada moment (...) amb cada proposta les estratègies són

=diferents= clar.

37 E: =Diferents=

38 P: No hi ha una determinada (...) de dir es que s'ha de fer així.

39 E: Suposo que t'has d'anar adaptant, no?

40 P: T'has d'anar adaptant, i tant. És evident. I la primera cosa que has de fer és adaptar-te als <nanos> que tens davant perquè no serà el mateix una estratègia per <nanos> de tres anys que per <nanos> de dotze. (.....) O si, o depèn, no? Però depèn de (-) tampoc és el mateix amb segons quins ambient socials. Vull dir, jo he treballat al barri de la mina i he treballat aquí dalt (fent referència al barri de sant gervasi) (...) I és molt diferent, és molt diferent. T'has d'adaptar i has de saber (-) el que si que has de saber com a mestre i educador és la realitat que tens (...) la realitat que tens. Això has de ser-ne molt conscient en tot moment, però has de ser-ho sempre amb qualsevol cosa, no només amb aquesta matèria. Penso que és amb totes.

41 E: Sí, sí. Estic d'acord.

42 P: Penso que és amb totes.

43 E: I la metodologia influeix en el desenvolupament de l'expressió visual i plàstica?

44 P: Sí, claríssim.

45 E: I quina consideres que és la més idònia per treballar l'art a l'escola? I per treballar les emocions?

46 P: No, pedres filosofals penso que no n'hi ha (...) i la metodologia és escoltar molt a l'alumne (.....) ah (...) escoltar-lo no vol dir únicament amb les orelles sinó percebre (...) el que aquells alumnes volen i necessiten i (...) i a partir d'aquí pots anar tu trampejant la situació cap a on realment interessa, no? Perquè (...) si en aquell moment estan obsessionats amb els <dinosauris> <pues> és igual vull dir montes una història que a partir dels <dinosauris> (-) o pot ser, pot sortir. O (...) a tu t'interessa un altre camí tu et busques la teva estratègia per arribar-hi, però és igual, te l'has de buscar a partir de la realitat que tens. Penso que has de partir bastant de la realitat. O (...) l'experiència moltes vegades també et porta a treure't coses de la màniga i que pots =treballar=

47 E: Improvisar.

48 P: I que pots meravellar improvisant, no? (...) Perquè (.....) <bueno> perquè la natura en un moment determinat et pot donar doncs, per exemple, unes possibilitats que dius vinga a partir d'aquí ens ho podem muntar, no? Perquè és la natura o perquè és una realitat social del moment o perquè ara hi ha no sé quin problema social i dius, va a partir d'aquí analitzarem i a partir d'aquí podem treure tot, no?

49 E: Clar.

50 P: El que sí que com a educador has de tenir els radars molt ben col·locats. Vull dir has de (-) no has d'anar tancat, sinó molt obert.

51 E: Mirada obser, sí.

52 P: Mirada oberta sempre. Que jo m'he prepatat això avui i vull que es faci (-) no (...) I <alumillor> avui et ve: Mira que he he trobat jo avui pel carrer o mira que he fet =i=

53 E: Endavant.

54 P: Gire-m'ho i això és el més important. O avui a aquell nen li ha caigut una dent i això és importantíssim i està emocionadíssim perquè li ha caigut la dent doncs, escolta, a partir de la dent pot sortir el que tu vulguis (...) pot sortir el que tu vulguis. Vull dir que és qüestió de no estar tancat mai. I es pot ser molt creatiu a partir de qualsevol cosa (...) però això depèn molt del mestre i de sapiguer aquesta obertura, no?

55 E: Aleshores, tu consideres que amb els infants has de treballar algun artista, escultor, pintor?

56 P: Pots treballar-ho, si (...) Amplies, però no és únicament (...) no és únic. I això (-) A primer toca el Van Gogh, a segon toca el Paul Klee (.....)

57 E: És a dir, que si no ho treballes pots fer altres coses.

58 P: Oi tant, oi tant. I pots fer altres coses i quan has acabat de fer-les dir eh! hi havia un senyor que es deixa <aixis> que mireu que feia.

59 E: I posar-ho com a exemple.

60 P: Com a exemple. I jo m'he trobat amb classes de <nanos> que m'han dit s'ha ha copiat el que em fet nosaltres.

61 E: Ja.

62 P: Han arribat potser a una conclusió semblant, no? Cada línia pot ser importantíssima, una sola línia en un paper, no?

63 E: <Bueno< hi ha alguna idea que no hem comentat i que t'agradaria afegir? (.....) Perquè a mi el que m'interessava eren els beneficifis que aporta, quin ha de ser el paper del mestre que m'ha comentat, les limitacions i <bueno> més o menys =per aquí=

64 P: Però t'he contestat?

65 E: I tant! Si si si si, hi ha preguntes que tenia i no les he fet perquè me les has contestat. És a dir, que genial.

66 P: A veure, jo (...) és molt maca la cara dels <nanos> és a dir, quan fan un descobriment, no? que mira (...) o de plaer d'un material, que aquest material els hi dóna idees per (...) o han descobert que fent un forat poden arribar a fer passar no se que i <llavorens> a partir d'aquí descobreixen que oh (-) és que això em pot servir a mi per (-) no? I el que em de fer és donar eines, donar eines perquè ells ja, ja està, ells sols poden caminar i no ens ho creiem. Moltes vegades no ens ho creiem però el que hem de fer és obrir portes i llavors ells van entrant, un entra per aquí, un entra per aquí, un entra per aquí, és igual (...) però el que es tracta és d'arribar en un moment en què (.....) un pam (...) ahhh això és el jo volia. I aquest descobriment és fantàstic, és fantàstic. Jo m'en recordo, <bueno> no se, jo me'n recordo per exemple quan estava al barri de la Mina un nen em va dir: Jo no dibuixaré eh, jo no sé dibuixar, =jo no= (-)

67 E: Això ho he sentit moltes vegades.

68 P: Jo no dibuixaré. Vaig pensar, espera't no t'hi enfrentis (...) vale, <llavons> jo li deia: Juan, hoy tu vas a hacer otro

trabajo eh, porque hoy vamos a ver si (-) i es quedava <aixis> (simulant que es quedava sorprès) i entravem en joc, era <ya> un joc que teniem. <Llavorens> un dia feiem fang que el fang li agradava molt (-) Oiga maestra, yo puedo hacer para que beban los palomos? (...) I dic si, el que passa és que jo no tinc un forn aquí i no ho podem coure per tant l'aigua no et servirà. (.....) Oiga maestra usted entiende de palomos? (...) Dic no, jo no hi entenc (...) de palomos, però bueno los se reconocer pero (-) porque usted sabe (-) i va començar a parlar-me de coses (-) traiga usted un papel i un lápiz porque le enseño (-) Li porto un paper i un llapis i em va dibuixar uns coloms, la diferència entre un mascle i una femella, les potes, el no se que, el no se <quantus> (...) =i no sabia.=

69 E: =I no sabia dibuixar=

70 P: Clar, els seus pares feien cria de coloms missatges, t'estic parlant de fa més de trenta anys eh, eren coloms missatgers. Clar i <llavorens> jo aquests dibuixos me'ls vaig quedar i els vaig guardar i un altre dia que estavem fent (-) no se no me'n recordo (-) Juan, mira (...) tu me ensenyaste estos dibujos que estabas muy bien (-) bueno maestra bueno si (...) yo se algunas cosas i llavors a partir d'aquí =ja està=

71 E: Clar. Però va ser ell qui es va donar compte, qui va (...) desconnectar i va dir (-) si si. Clar. Però esque això que has dit de que no ens ho creiem,estic a favor perquè la Carme (fent referència a la meva tutora de Pràcticum) ens va ensenyar uns dibuixos d'uns nens de dos i tres anys que quan ens els va ensenyar ni jo dibuixava això (...) i va ser com impossible saps? la primera impressió va ser com no no això ho ha fet una mestra saps? I no no, és això, que ens ho hem de creure.

72 P: Si si si si. Claríssim, claríssim.

73 E: Totalment.

74 P: I els <nanos> (...) que diuen: no, això jo no en sé, bueno (...) entra per altre camins, entra i hi arribaràs. Alomillar estan bloquejats amb el dibuix, és igual, fes-los treballar amb altres coses, ja (...) han d'agafar seguretat, han de veure que ells poden fer coses i bueno el dibuix ara no? <Pues> ara no toca, espera't, ja hi entrarà. Però quan ell necessita (-) necessitava los palomos, ensenyar-me a mi (riu) els coloms aquells.

75 E: Si si, totalment.

76 P: I en sabia, ho dominava, imaginat. I ell m'ensenyava a mi una cosa que per ell també és important (...) veure que el mestre no ho sap tot i que ell et pot ensenyar alguna cosa, no?

77 E: Si, si.

78 P: No, no és fantàstic. I quan una cosa la van descobrint sigui amb fang, sigui amb el que sigui, és igual (...) Jo puc fer-ho i se m'aguanta o dir-li (-) tu saps que això no se li aguantarà, que això li caurà i, a vegades, els hi dius: no escolta'm vols dir que (...) deixa'm deixa'm, <pues> =et deixo=

79 E: Ja trobarà la manera de (-)

80 P: Si, si, si de de vegades (-) escola que ha passat? No esque no podia (-) Home avisa'm que <alomillar> t'hauria pogut ajudar i tal. Però hi ha alguns que no volen que l'ajudis, doncs vale ja ho saps i ells hi arriben, hi arriben (...) I aquell que sempre diu que no que no que no, <pues> llavors has de buscar (-)

81 E: =Has d'ofèrir altres maneres o camins.=

82 P: =Clar.=

83 E: És a dir, que és =importantíssim el paper del mestre, ja ho estic veient.=

84 P: Clar, importantíssim, importantíssim. I no serveix allò: Pinta i ja està (...)

85 E: Clar, esque aquesta és la concepció, potser no tan extrema, no? Que tenia jo abans de conèixer tot això i estic descobrint (-) perquè el que jo vaig viure és: pinta (...) i mira que no fa tants anys eh.

86 P: Ya ya ya ya. No, esque pots donar (-) esque quan no tens res a explicar de vegades (...) però vas i et diuen qualsevol cosa (...) ah, vale. Pues (...) i expressió a vegades és això buscar el camí perquè puguis explicar alguna cosa. Una evolució un sentiment (-) de vegades veient, és igual. Que pugui dir-ho, puguis fer-ho. Allò de dir, bueno <pues> ara omplim per omplir. No, omplim per omplir no. I aquí què hi ha? pues allò que els nens petits que et fan la caseta i <l'abret>. Perquè? Però la fan per tu. Perquè tu entenguis que han fet una <caseta> i un <abret> i perquè sàpigues que saben dibuixar una casa i un <abret> A mi no m'interessa per res (...) que em dibuixin la <caseta> i <l'abret>. I que el mestre digui: i què més? I digui ah vale espera't ara faig el fum que surt, i que més? i el <solet> i el núvol (...) Ho estan fent per tu.

87 E: Si.

88 P: Però no per ells. (.....) Algun moment s'estan reafirmant que saben dibuixar la <caseta> i <l'abret> perquè t'ho han ensenyat un dia, no cal que t'ho tornin a ensenyar més dies ara has de fer una altra cosa.

89 E: Clar.

90 P: Esque no va per aquí (...) no va per aquí, no va per fer <casetes> i <abrets> (.....)

91 E: Si si, de veritat estic descobrint una assignatura =digue-m'ho així=

92 P: És fantàstic.

93 E: Genial, si si. Esque a partir d'aquí pots treballar moltíssimes coses.

94 P: Tot, tot, pots treballar-ho tot (...) tot. Tot és absolutament tot. (...) Tot (.....) Desde les matemàtiques fins a la música fins al corporal fins a les lletres, física, química, el que vulguis, el que vulguis (...).

95 E: Clar, per això em vas sorprendre quan investigant i llegint vaig veure que tothom, <osigui> no hi havia ningú que distingís el treball de l'educació emocional amb l'educació artística (...) I jo recordo això i, fem un dibuix, la caseta i amb això jo (-) saps? no transmetia res jo.

96 P: No no. I trobar-te amb gent més adult que no han pogut experimentar coses i a través de l'experimentació dels materials poden arribar-te a crear. Jo me'n recordo unes experiències que vaig fer (...) en aquell moment era l'institut amb nanos revotats de les escoles que feiem una experiència i (...) hi havia una part instrumental, una mestra que feia la part de llengües, matemàtiques una altra que feia la part de taller i jo que feia la part més creativa. I penso (...) realment treballabem molt la part conjuntament, no? I un dia hi havia un (...) que vaig dir: demà pintarem amb les mans i amb els dits (...) Oiga maestra esto se hace? (...) I dic si (...) mira, va agafar un color rosa i voy a fabricar el rosa (...) <pues>

fabrica el rosa clar que sí. Anava amb la seva <chupa> amb tot de pircings per tot arreu (...) ui si me viera mi basca (riu) i alla pintant amb les mans va ser una manera d'entrar a treballar (...) i després d'això <ya> podiem fer el que volguessis perquè ells havien disfrutat i veien que a través de fer aquestes feines et feia de tot, de tot, de tot pots arribar a fer.

97 E: Si, sí, ja veig. Doncs molt bé. Ho deixem aquí i moltes gràcies per atendre'm.

E₂: Actual professora de la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport, experta en Educació Artística

1 E: <Bueno> saps que et vaig comentar que el meu treball de recerca era veure si l'educació artística, perquè jo no la conec tant com tu, estava relacionat l'educació emocional. Ara ja he vist que sí (...) que no es poden separar però (...) et faig algunes preguntes. Llavors, <bueno> la primera que tenia pensada és que si creus que s'ha de vincular el fet de treballar les arts amb les emocions, la resposta imagino que és sí

2 P: I tant, sí.

3 E: I de quina manera, ah (...)

4 P: Doncs mira, les arts tenen, tenen una especificitat que si no són a través de l'experiència de cadascú no tenen sentit. Vull dir, parlar d'art si no es vincula amb la vida de l'infant o de la persona que ho fa per mi no té cap sentit però aleshores és una informació i a mi m'interessa el coneixement (...) i el coneixement passa quan aquesta experiència és una experiència personal (...) quan és una vivència de l'art no és quan una informació de l'art, m'entens de quan és una vivència de l'art és inseparable de les emocions (...) és inseparable de com entén aquella persona o aquella criatura al món i és això el que l'ensenya (...) a veure el món d'una determinada manera i això és <lo> que ens ajuda les arts i per això és inseparable és indestriable.

5 E: Llavors (...) ah, tenen un paper rellevant de les emocions dintre de l'art?

6 P: Molt. Quan parlem d'experiències, tenim clar les emocions és el que donen color a la vida és a dir, nosaltres pintem la realitat del color de les nostres emocions (...) sempre (...) però ser conscients d'això és una feina (-)

7 E: Es que per mi això de l'educació emocional és com molt no. Es que jo no ho he viscut llavors clar, jo ho separava (...) sempre. Educació artística una cosa i quan parlem de les emocions una altra.

8 P: Exacte. <Pues> no perquè clar és <lu> que t'estic dient nosaltres la realitat, de fet, la pintem del color dels nostres emocions per tant, les emocions per nosaltres són fonamentals. Aleshores clar, si fem un treball on la vivència és important, és inevitable que passi per les emocions. Jo el meu treball de tesi és la complementarietat del, de les emocions i del coneixement, perquè per mi són complementàries, vull dir, emoció sol sense coneixement per mi no té sentit. Coneixement sol sense emoció tampoc. Vull dir penso que ha de ser complementari. La cognició d'emoció han de ser una complementarietat eh. Vull dir si només estem: ah, ju ju, per mi no té cap mena de sentit eh, I si només ens quedem el estrictament informació sense cap mena experiència tampoc. Per tant, ja he dit jo, el meu treball de recerca va ser sobre aquesta complementarietat que la trobo per totes bandes.

9 E: I quins beneficis creus que porta tot això tant els infants com a nivell educatiu en general.

10 P: En el nivell educatiu, mira, el coneixement primer que hi ha és conèixer-se un mateix perquè (...) tot aquest treball ens ens coneixem a nosaltres mateixos, es desenvolupa la sensibilitat no solament per l'art sinó també pel món, per la pobresa, pel que està passant, desenvolupa la creativitat, la creativitat és una forma intel·ligència, és una forma de pensament, el pensament creatiu és una forma de intel·ligència. Eh desenvolupa les habilitats pròpies del del de l'art, eh, que és el que coneixes el que els els artistes ens expliquen el món a través de l'art, ens ens ensenyen a veure altres mirades de lo que està passant, no? Si parlem de l'art contemporani cada artista, bueno tota la vida ha sigut així però ara he anat per aproximar-me una mica més cap aquí, no? L'art contemporani tu veus que estan tractant temes que són d'actualitat i com cadascú el veu a la seva manera, eh. L'any passat vam anar a veure l'exposició d'en Brossa amb els estudiants d'aquí al MACBA i van dir: això mateix que està passant ara, en Brossa feia una crítica social abrumadora, eh, i, i, i <lo> que estaven veient els estudiants és <lo> mateix que estem vivint a la nostra realitat en aquest moment i es van quedar paradíssims de que passés <lo> mateix amb aquells anys i ara dic si és (-) <Pues> tot això és coneixement, és coneixement (...) és una experiència, és una mirada que fa aquest artista doncs els beneficis tot això que t'estic dient, eh, a nivell personal el coneixement d'un mateix saber tot aquest control de les emocions a nivell (-) després al desenvolupament de la creativitat és un desenvolupament d'una intel·ligència i d'unes habilitats de pensament cognitives (...) <Después> tot el treball aquest que et dic propi d'entendre com aquests artistes miren el món i aquestes mirades, aquesta flexibilitat, mm, de no tenir només un punt de vista si no obrir-te a altres punts de vista, no? Després (...) és que són tantes les coses que no sé que si me'n deixo alguna, que segur que me la deixo perquè per mi té totes, totes les avantatges i hauria de ser una cosa que no s'hauria de qüestionar perquè són totes les humanitats que porten aquest benefici per l'educació, eh. Per què és el que es diferencia de les màquines, eh, i aleshores és el pensament, és les emocions, és el sentiment i et dic, no només és per fer art, és per ser sensibles i es desenvolupa tota la sensibilitat estètica, l'estètica és una forma (-) és una part de la filosofia, eh, mm. Per tant, tot aquest coneixement per mi és imprescindible per viure (...) per viure sempre. Però en aquest moment tan complexa és necessari tenir aquesta flexibilitat de pensament aquest pensament que no és únic i unilateral, què vols que tot el problema que hi ha en aquest moment hi ha aquest <xoque> què ve d'un pensament únic, en un pensament més flexible que es pot fer d'una altra manera. Doncs això és un aprenentatge de les arts claríssim (...) veus tantes mirades com persones <hi han>. Això és un aprenentatge de les arts. Quan tu estàs amb els nens de la classe i jo no, jo no, ells no han de posar el nom al seu treball perquè ningú fa el mateix (...) t'estan treballant <lo> mateix doncs què estàs educant a aquests nens, doncs el seu punt de vista múltiple, la flexibilitat. Al començament quan vaig treballar amb els nens em deien: Mira que fa aquest, mira que fa l'altre, estan tan acostumats que la mestra diu i els nens fan tots obeeixen <lo> mateix que quan tots poden =donar una resposta diferent=.

11 E: =Estant pendent dels altres.=

12 P: Al principi se sorprenien de que cadascú pogués fer una cosa diferent idea la gràcies és aquesta (...) que tots hem estat mirant aquest got (referint-se un got que tenia a les mans) i tothom l'ha vist diferent i per uns és per beure aigua, l'altra serveix per guardar coses, l'altre serveix per amagar-se <dintre>, altres per fer una pila, cadascú fa el que vulgui amb aquest got. Això és pensament divergent, és pensament (-) és flexibilitat de pensament i és el que hem d'anar (-) per tant, això no és només per l'art, és per la vida. Ens situa en el món d'una determinada manera l'art, les arts perquè jo no parlaria d'art, només les Arts. Jo, <bueno>, m'agrada molt la literatura, em vaig llicenciar amb literatura, em vaig llicenciar amb art i són (-) i m'encantaria continuar les branques aquestes d'humanitats, perquè per mi són fonamentals.

13 E: Per tant, tu creus que l'art emociona?

14 P: L'art emociona, sense emoció no hi ha res. I només ens enrecordem de les coses que ens emocionen (...) nosaltres, la nostra memòria es fixa per les emocions que tenim.

15 E: I les que ens marquen.

16 P: I les que ens marquen, evidentment. Ens emociona tot això i sinó te'n oblides de les coses que t'emocionen.

17 E: Quins són per tu, creus, els reptes que té l'educació artística

18 P: Els reptes que té l'educació artística, la primera, la primera hem d'anar contra que a l'educació artística els nens ja ho saben tot i no se'ls ha d'ensenyar res, és un error (...) els nens se'ls ha d'ensenyar, el que (...) els nens se'ls ha d'ensenyar però no se'ls ha de dir el que han de fer. S'han de fer propostes com a preguntes i que ells busquin les maneres de respondre aquestes preguntes i dona'ls-hi eines per respondre-la, eh. Hi ha hagut (-) hi ha tota una tendència que els nens els hi pot ensenyar res, no se'ls pot ensenyar a dibuixar, no se'ls pot ensenyar a, a treballar la pintura, tot això és un error, és un error profund. Jo no els hi diré que han de pintar, jo els hi posaré un problema i que el resolguin (...) pintant i que a l'hora de pintar li diré: la barreja del color es fa d'aquesta manera, però ell pintarà el que voldrà, però jo li explicaré com va el color, perquè ell no ho sap i ho ha de saber.

19 E: Clar, però primer =experimentarà i després.=

20 P: Exacte, exactament però, vull dir, jo no li diré pinta això la flor és verda o groga i la tija és verd, a això no li diré mai de la vida, mai però si li faig observar una flor (..) la forma de la flor, ella la interpretarà amb la seva mirada. Quan li haurà de donar color en aquesta flor, jo mai li diré com és que la pinti com ell vulgui, però jo li ensenyaré a fer la barreja dels colors. No els colors que jo vulgui, sinó el que vol ell, però jo li ensenyaré a fer la barreja perquè ell pugui pintar millor aquesta flor perquè ell ho pot fer com vulgui evidentment, hi ha una part d'autoexpressió que és molt important que surti, però hi ha una part de, de coneixement que el nen a de tenir i aquest coneixement per mi no és, eh, no és marcant un nen, no és d'alguna manera bloquejar-lo, interferir-lo, no, no, no, no, és donar-li eines. <Osigui>, jo tot el treball que he fet a l'escola, ja us he ensenyat alguna cosa (fent referència a l'aula de seminari) els nens han après moltíssim però han fet <lo> que jo em volgut fer, ells han aplicat la mirada a sobre (-) jo he plantejat preguntes, per mi <lo> important és fer preguntes <osigui> que el nen tingui problema que hagi de resoldre, com? artísticament. Quin és el llenguatge artístic? el dibuix, la línia, el color, la forma, la pintura, <bueno> el color, jaja, els estris plàstics, tot això s'ha de saber. És a dir, jo quanestic amb els nens a classe entenc que perquè hi hagi un aprenentatge artístic els nens han de conèixer la naturalesa dels materials, com funcionen els materials? Els nens ho han de saber. Però això no és una interferència, és un coneixement. Com funciona el material? Com s'ha de fer servir la pintura? Tot això ho han de saber (...) altre cosa és que els hi diguis pinta ara això, no. Han de conèixer els materials, les possibilitats que tenen i que sàpiguen que si, que si volen pintar poden fer servir un pinzell, un rodet, una esponja, fer-ho amb els dits, això ho han de (-) però primer ho han de saber i han de saber com s'ha de fer cadascuna. Per tant, el coneixement dels materials és important, aquesta naturalesa, com funcionen les coses. <Después> que tinguin aquesta mirada, no? Que ells puguin ampliar la seva mirada és a dir, ensenyar-los a observar, ensenyar-los a, a que vegin les coses però, mm, eh? aquesta observació. Perquè? perquè el treball de la percepció és imprescindible pel treball artístic i és, és mirar les coses com són. Si nosaltres ens posem aquí a mirar aquest, aquest paisatge =tu i jo veurem coses diferents= havent <lu> mateix, no?

21 E: No veurem el mateix

22 P: Per tant, és important treballar aquestes mirades. Això és importantíssim tot el treball perceptiu. Després (...) el que ells van treballant els hi van sortint preguntes, vull dir, jo he tingut un nen que estava pintant i de repent diu: ja ho sé, El Montsià vol dir muntanya blava,

, i va continuar pintant. Això és un acte de coneixement, d'intel·ligència.

23 E: Va fer relació.

24 P: Va relacionar aquesta acció. Per tant, els nens contínuament quan treballen de la manera que t'estic dient estan contínuament activats i no estan interferits per el que jo els hi ensenyo perquè jo el que els hi ensenyo és el que necessiten. Jo si han de dibuixar els ensenyo a dibuixar no els hi dic com ho han de fer, ho van aprenent ells amb la seva experiència. Si han de pintar les ensenyo com funcionen els colors, si hem de fer fang els ensenyo com s'utilitza, quines eines, però no els hi dic que han de fer, els hi ensenyo perquè ells després siguin lliures d'utilitzar-ho com ells vulguin. Per tant, que hauria de fer educació artística? Replantejar-se, és a dir, jo t'explicaria com ho he fet jo que ho he fet durant molts anys com especialista plàstica i, que et dic una cosa, que els nens han après moltíssim i molt lliures i molt creatius i no ha tingut cap mena d'interferència. Ara, els he ensenyat, eh, mm (-) La primera cosa és fer un plantejament coherent en aquest sentit que et dic jo, una part que és el coneixement propi de la disciplina. (...) L'altra cosa és treballar des d'aquest punt de vista com a pregunta no com a una cosa ja preuinada de donar-los la resposta, la resposta que busquin ells. Després l'altra cosa és que l'art, l'art com a coneixement és una forma de parlar, és una forma de coneixement, per tant l'art (...) és fonamental a la nostra àrea. Treballar des de l'art, l'art que és? La història tots els artistes que han fet mirades del món, ens interessa aquestes mirades per afegir les nostres, eh. Per tant, aquesta altre. Per tant, ja tenim el coneixement del (-) disciplinar, de tot el que és el llenguatge artístic, (...) el coneixement de l'art com a pilar fonamental. <Después> plantejar les situacions com a preguntes, perquè es vagin buscar les solucions. Però amb coneixement, amb coneixement, amb que ells apliquin el coneixement que van fer, vale? És a dir, per tant, jo sempre (-) el treball artístic el tinc com unes parts, la primera seria la part més, de, la part de la documentació és que prenem que estudiem? si és una pregunta, si és un text, si és una poesia, si és una història, si és una pel·lícula, el que sigui, si és una observació de la naturalesa, el que sigui és com la documentació no? Partim primer de què, de què estudiem, no? això. <Después> hi ha una exploració sensorial, que vull explicar d'això? (...) com ho vull explicar? Hi ha una exploració sensorial (-) ja quan entra <lu> que a mi m'ha semblat allò quan comença les emocions a bellugar-se per dintre, que vull explicar? com ho vull explicar? Després explorem els materials, com ho explicaré això? amb quins materials? Comença la recerca de materials. I per últim, hi ha un discurs plàstic, hi ha una representació. Surt una representació (...) tot això acaba, acaba. L'altre dies us ho deia a classe (fent referència al pràcticum): què és la representació? és quan explico el que he après (...) A tu t'explico el que <yo> he entès. Tot això que m'has plantejat, =una representació=.

25 E: Clar, i que =cadascú explicarà la seva.=

26 P: Exactament. I en aquesta representació hi ha un discurs plàstic, que cap nen de la classe potser igual perquè no hi ha cap nen que sigui igual. Tu els hi pots haver dit i haver explicat el mateix, la teoria del color a tots, el com l'han aplicat. Si tu fas com t'explico ningú l'aplicarà igual i per mi aquí està l'aprenentatge. En el discurs plàstic que cadascú genera, a partir d'una experiència que podria ser la mateixa però com que cadascú l'ha viscut diferent, cadascú l'ha fet diferent. Aquest per mi és l'aprenentatge i aquest penso que hauria de ser replantejaments, perquè hi ha tot una sèrie de persones que quan treballen la plàstica, si és que la treballen, la treballen bé li dóna importància és que el nen ha se li ha de dir res,

no se li ha d'ensenyar res i ha d'expressar-se sempre el que ell vulgui això aquest treball autoexpressiu és molt necessari, però no és l'únic. Si no hi ha un aprenentatge, (-) el nen que dibuixa no aprèn a dibuixar sol, se li ha d'ensenyar. Per més que s'estigui dibuixant tota la vida, arriba un moment que el dibuix es bloqueja i si no li ensenyas, no tira endavant, m'entens? Aleshores és necessari que més a més d'aquesta autoexpressió que jo els hi permet-ho, perquè tot aquest treball que t'explico hi ha un treball molt autoexpressiu s'acompanyi del coneixement (...) de com es dibuixa que hi hagi una (-) Jo per exemple de primer a sisè tinc un mètode d'ensenyar a dibuixar. De primer a sisè, no fas el mateix amb el cicle inicial que amb el cinquè i sisè i tots acaben sabent dibuixar i molt personal, perquè cadascú acaba trobant la seva línia, el que li agrada dibuixar, això és el que a mi m'interessa. Per mi això és un aprenentatge artístic (...) que ells siguin lliures amb lo que, amb lo que han après, però que han de prendre algo, no ensenyar-los res per mi no té cap sentit.

27 E: I les limitacions que tu trobes a l'hora d'avui en dia a l'hora de treballar la

28 P: <Pues> mira les limitacions és el desconeixement dels professors, la gent no en sap, ah, la gent li fa por, a la gent li fa mandra el <jaleo>, és a dir que hi haurà (-) li fa mandra tenir massa feina.

29 E: L'actitud, no?

30 P: Jo penso que el més important és el desconeixement per part de les persones, és el desconeixement per part de les persones, a les mestres, en l'àrea d'educació artística. <Llavorens> es pensen que no se'ls ha d'ensenyar res que se'ls ha de deixar fer el que vulguin. Alguns sí que fan algo però també hi ha molta gent no, no? Que amb això sembla que ningú ho faci bé, amb això que t'acabo de dir, eh. Hi ha molta gent que està en aquesta <onda> que t'estic dient, que jo entenc les arts com t'he explicat. Igual que <yo> hi ha molta altra gent que ho entén (riu). Però generalment, per desgràcia, no és una àrea que estigui ben cuidada, perquè falta bàsicament coneixement per part dels mestres.

31 E: <Osigui> per <lu> tant, la limitació és (-) per part dels mestres.

32 P: Jo per mi és la primera. Sí, que no hi ha coneixement, no hi ha coneixement. <Llavons> si un mestre (-) jo tampoc en tenia de coneixement, però em va semblar important i =em vaig voler formar.=

33 E: L'actitud, el voler aprendre. =Et vas voler formar=.

34 P: Primer molt autodidàcticament i després ja amb coneixement pero formal, però ahhh, però clar al principi doncs o tens una actitud que dius, això doncs això és interessant i ho he de fer. Aquella actitud a vegades fas <pifies>, evidentment, però, però, allò <ya>, <ya> et porta cap al camí, saps que et vull dir? és a dir, jo tampoc coneixia quan vaig començar a treballar, doncs no en sabia i ara en sé. I segur que puc aprendre moltes altres coses que ara no sé, no? N'hi ha moltes que encara no les sé, sé el que he pogut experimentar, però segur que em queden infinites coses per aprendre, infinites. Però amb això vull dir-te que bàsicament el límit és el, el, el que (-) primer, l'escola, quin valor li dona a les arts? Perquè això és molt, molt definició d'escola. Quin valor se li dona? Després pot haver que en un claustre que no tingui molt valor i algun mestre sensible i que aquell lluiti per això, que és <lu> que em va passar a mi a l'escola que estava jo. Per mi, vaig estar molts anys batallant per una cosa tant (-) que després vaig tenir molt de treball i vaig dir <pues> saps què? me'n vaig cap aquí perquè és una àrea que a mi m'encanta i vaig deixar tot i em vaig posar a fer d'especialista, perquè vaig trobar que era una àrea en què tots els nens triomfaven, en que tots els nens necessiten triomfar, <aunque> tots aprenien molt, més enllà de què: no sap llegir, no sap fer no se què ningú sap fer res. Les juntes d'avaluació són un drama de <catàstrofes>, escolta'm són nens, tenen tota la vida per aprendre què fas tu perquè aprenguin? Fes algo!

Vull dir, aleshores entenc que és la meua responsabilitat que aprenguin algo. Doncs, vaig pensar: ostres! doncs aquesta àrea tots els hi agrada, tots estan predisposats, tots responen i tots tenen èxit, tant uns com els altres. Tant els que t'acabo de dir, els que tenen dificultats com no, però arriben aquí i tots responen. És important això per la vida d'aquest nen? Total, <pues> em vaig dedicar a la plàstica per aquesta raó. Perquè aquí tots tenien èxit. No tots són artistes, perquè no ho han de ser, han de ser competents, no artistes, han de disfrutar amb el que fan, han de ser sensibles, han d'estar (-) han de desenvolupar la creativitat i han de ser feliços i això tots ho són. <Después> algun és artista però no és el meu objectiu. El meu objectiu és que siguin feliços (...) i allà ho són,

35 E: <Ya.>

36 P: Allà ho són, eh? I el límit més gran que hi ha és aquest, el desconeixement bàsicament.

37 E: I creus que hi ha alguna limitació a nivell de la programació del currículum?

38 P: El currículum és molt obert, no dóna cap pista, <bueno> o en dóna molt poques, en dóna molt poques. Ara el que hi havia anys endarrere en donava més. Jo entenc que si no saps de què va, aquell currículum, mm (...), no ajuda, no ajuda, eh. Bueno ara potser, l'últim (riu) potser no l'he llegit tant, però eh que no n'ha sortit cap més, no n'ha sortit cap més?

39 E: No, crec que no.

40 P: Aquest és el que és molt genèric, eh. Doncs clar, jo el llegeixo i, clar, per mi té molt de sentit, perquè l'ompló de contingut però si el llegeixes tu que no saps quin contingut hi ha, li falta el contingut i <llavons> es queda amb molt poca cosa, m'entens?

41 E: Clar.

42 P: És a dir, jo penso que aquí està molt bé que hagin separat per àmbits, lu que (-) pensar i crear, no se, hi ha diferents àmbits em sembla fantàstic, que és una mica (-) respon al que t'he dit jo, la dimensió documental, la dimensió sensorial, saps lu que t'he dit.

43 E: si, si.

44 P: És una mica el mateix. Els àmbits del currículum, clar jo llegeixo aquells àmbits i per mi tenen tot el sentit perquè jo sé de que va, =però si jo=

45 E: =Clar.=

46 P: ho hagués llegit anys endarrere que no ho sabia, no sabia quina pista m'hagués donat a mi aquest currículum, m'entens?

47 E: Però tu creus que seli dóna <prouta> importància. <Osigui> quan una mestra es programa, =a la programació del tot el curs.=

48 P: =No=, no se li dóna importància. És un àmbit, però esque no li dona ningú, ni a l'escola, ni (-) Ehh, no li dóna ningú, pensa, pensa una cosa, quan un dia jo estavem fent l'itinerari de plàstica aquí, que hi havia un itinerari de mestres de primària que s'especialitzaven a plàstica, eh, jo havia de fer les pràctiques i havia de buscar les escoles per fer pràctiques i em deien <bueno> no, com que aviat la treuen no cal, no cal que fem això perquè aquí no la treballem. No

saps les coses que em van arribar a dir que, que ni la treballavem perquè clar, dintre de dos dies la treurien i no calia fer esforços. No t'ho pots ni imaginar.

49 E: Que fort.

50 P: Si. (.....)

51 E: I tu creus que hi ha algunes estratègies que hi ha per treballar tot això, concretes, o (-)

52 P: Com vols dir? Ara no t'entenc la pregunta.

53 E: <Osigui>, si creus que hi ha algunes estratègies per (-) =que s'han d'utilitzar=

54 P: =Per utilitzar= aquesta inèrcia?

55 E: Exacte, <osigui> per treballar tota aquesta, tot això que dius de la disciplina, tant el coneixement com la (-).

56 P: Ah, vale. <Bueno> tant el coneixement jo penso que (-) Aquestes estratègies no són específicament d'artística, jo penso que és una qüestió metodològica, vull dir, jo he sigut molts anys mestra tutora i metodològicament ja m'interessava aquesta opció i no és només artística això que et dic. Jo penso que, ho saps perquè t'ho he dit moltes vegades que sempre s'ha de partir que el nen s'ha d'aprendre alguna cosa, és a dir, (riu) no s'està de passar l'estona i contestar el que ja sap, sinó has de fer-li preguntes i, per mi, el tema de respondre preguntes, per mi és la qüestió més important que quan et fas una pregunta <ya> <ya> <ya> <ya> hi ha una part que estàs responent, no? Vull dir, per mi la, la qüestió de la hipòtesi per mi és molt important i que busquin solucions i que (-) i per mi és molt estimulant i, i no és artístic només. Lu que t'he (-) La metodologia que t'he explicat <yo> l'havia aplicat abans a, a, com a tutora amb els altres àmbits, m'entens? <Allons>, a nivell de, a nivell de, d'estratègia, jo es que penso que hauria de ser, es que s'hauria d'ensenyar <aixís>, s'hauria d'ensenyar des d'una documentació, la que sigui, que la documentació pot ser un, un espectacle de dansa, una música, un text, una notícia del diari, es que pot ser qualsevol cosa, una pregunta, és fer, generar una pregunta. (...) Pot ser qualsevol àmbit, mmm.

57 E: Si, si.

58 P: Des d'aquella pregunta, què en penso jo? Què m'agradaria? Què em remou a mi <dintre> aquesta pregunta? I com la respondré? I quan la, quan estic dient com la respondré ja m'estant venint idees, l'acabo responent. <Ya> et dic, <yo> en els nens els faig escriure moltíssim, però moltíssim. Però per què? Perquè tot això és un procés que va per <dintre> i va per fora. (...) I és important, es que no és només artístic és en tots els àmbits.

59 E: Ya.

60 P: Per mi és una qüestió metodològica, tot ho faria <aixins>.

61 E: <Vale> i creus que hi ha alguna metodologia que, eh, la metodologia que es treballa a l'escola influeix, en el desenvolupament aquest =de l'art i les emocions?=
62 P: =Sí, i tant.= Totalment. Primer perquè una metodologia és una, és una definició de com s'ensenyava. És un estil. (...) Eh, t'agrada l'estil abstracte, t'agrada l'estil figuratiu? (riu) És una declaració de principis i, segons la metodologia entren unes coses o entren unes altres. Tu avui (fent referència a la classe de pràcticum) ho has vist a la reunió que hem tingut.

Les diferents escoles s'han vist claríssimes. La teva és d'una manera on hi entra tot i les demés contínuament limiten tot, per què? Perquè donen pas a una sèrie de coneixements, de, de prioritats que per mi no són per res, perquè ja ho has vist que no són per res. I això és <lu> que limita, aquests són els límits, és és, (-) la metodologia és l'estil (...) és si em poso un vestit d'esport o em poso un vestit de festa (...) podré per unes coses o en podré fer unes altres. (...) Si vaig en tacons podré fer unes coses, si vaig amb bambes en podré fer unes altres, no? Doncs una metodologia és <aixís>. I, i tenir una metodologia o una altra és una declaració de principis, és el que considero important i el que no.

63 E: I creus que hi ha alguna que sigui més idònia que altres o (-)

64 P: Mira, amb aquest tema et podria dir (-) He llegit una tesis de set centes pàgines (riu) d'un especialista, el Aguirre, que va intentar fer un treball que per mi és molt interessant sobretot dels mètodes que hi ha de (-) penso que està per aquí i tot el llibre aquell (fent referència al seu despatx) ah, sobretot els mètodes que hi ha i és impossible de donar a l'abast de tot el que arriba a haver perquè clar, hi ha molts teòrics i te'n vas amb uns o uns altres i jo de tot això he fet aquesta síntesis que t'acabo de dir, perquè és el que em funciona a mi amb els nens i et podria dir que n'he après moltíssim. I et podria ensenyar (-) us vaig ensenyar aquells llibrets que feia amb els nens (referent al seminari) a classe, no?

65 E: Sí.

66 P: Doncs allà veus que allò, allò no és només plàstica, la plàstica és la representació final, però allà <ya> hi ha un coneixement de matemàtiques, de ciències, de literatura, de llenguatge científic, hi ha de tot. Vull dir, és un (...) i per mi això és el que realment me'n emporto. M'encanta el llibre aquell perquè els resultats plàstics són preciosos, però quan dic això la gent diu: <Pues> per què ho fas? Doncs perquè això el,(-) és una excusa perquè surti tot <lu> altre.

67 E: =Clar.=

68 P: =Saps que et vull dir? Per tant, per mi el valor que té és tot <lu> que passa en el cap del nen, metres està resolent aquest problema (...) després com que li donen les formes que, a més al·lucines, <pues> a més a més em dona una satisfacció estètica. Però per mi, t'ho dic, és com la excusa. Clar que és important, però per mi l'important és tot allò que passa pel cap quan se'ls hi dispara el pensament creatiu que allò és fantàstic, quan estàs veient tot aquest procés, eh. Per mi és fantàstic.

69 E: I, quin creus que ha de ser el pa, paper del mestre per fer tot aquest aprenentatge?

70 P: Mira la primera qüestió és que, la primera qüestió és ser conscients de la importància que té. Si no som conscients de la importància no fem res. (-) Ai perdona, no t'he contestat a <lu> altres, amb <lu> altre volia dir que hi ha un mètode que unifiqui totes les formes de fer seria molt difícil. Jo com a referents meus tinc al Dewey, perquè és que el Dewey és un referent per (.....) per molta gent, eh; ahhhh tinc a veure, ara no me'n surtirà cap, mmm, el Dewey és fonamental. Després m'agrada molt amb tot el tema dels mètodes naturals, m'agrada molt el Freinet que també tinc molta part d'això, <después> el Dewey i després tinc l'altre, que ara no em sortirà el nom (...) perquè no me'n recordo, Eisner!

71 E: Ah sí, =he llegit=

72 P: =Eisner=, has llegit? EM sembla que, que, et vaig recomenar un llibre de l'Eisner?

73E: EM vas recomanar del Lluís Vallvé.

74 P: Del Lluís Vallvé, el Lluís Vallvé, en el cas del Lluís Vallvé i jo tenim una simptonia absoluta amb tots els conceptes i de totes les formes de fer. Si llegeixes aquell llibre és com si fos meu. Per això el dono perquè hi estic d'acord al cent per cent. Aquest és una forma de fer que és el que et deia, el que t'he explicat jo i ve de fonts diferents a tots aquests anys, eh. Com vaig fer la tesi em va fer molta gràcia, però com que anava directa a les fonts deia: ostre, <yo>, <yo> <ya> ho sabia. Clar, vull dir, quan jo anava a les fonts del Dewey i tota aquesta colla jo deia: Com pot ser si jo (-) Ja fa temps que ho penso, clar perquè ara és al revés.

75 E: Clar.

76 P: Lu que a mi m'havia arribat era la seva influència però jo no ho sabí fins que no vaig anar a les fonts, no vaig saber que la influència era d'ells, m'entens? És curiós. <Bueno> doncs això, mètode, mètode no hi ha una, hi ha el que t'he explicat, per mi el que em funciona és el que t'he explicat i és el mateix que et trobaries en el llibre del Vallvé, és exacte.

77 E: I el paper del mestre?

78 P: El paper del mestre, com vas poder veure en aquell llibre, lu fonamental és que tu siguis conscient que allò que vas a fer és important i que tu t'engresquis. Ah, pensa que un mestre pot ser (-) estar molt ben informat (-) Jo he tingut mestres, per exemple, companys a l'escola que han sigut especialistes en belles arts i fan unes classes que són un <mamarracho>, un <mamarracho> de classes, perquè els hi falta l'entusiasme, les ganes, eh, mmm, <bueno>, doncs hi ha una sèrie de (-) es limiten molt mab una forma de fer. (-) Ells tenen el coneixement artístic però no tenen, no tenen el, l'amor pel que fan, no tenen la passió ple que fan i es queden molt en el tema tècnic i no, i jo per mi la tècnica ha d'estar al servei de tot <lu> que t'he explicat. La tècnica l'han de conèixer, jo estic segura que l'han de conèixer, però no és l'únic, la tècnica és una ajuda, és una eina, no és una finalitat. Si tu et quedes només amb la tècnica, doncs per tant, pot haver professors que sent molt coneixedors de la tècnica siguin molt mals professors o professors que tinguin molt poca tècnica però que siguin creatius i estiguin entusiasmats, facin anar als nens molt lluny. Vull dir, jo abans no he <sapigut> coses els he fet anar molt lluny. I jo no ho he <sapigut> fer i ho han <sapigut> fer ells, =m'entens?=
79 E: Ya.

80 P: Després ho he <sapigut> fer <yo> però al començament jo només puc posar aquest exemple: <yo> no en tenia ni idea però tenia crea, creativitat, tenia ganes, veia que era important i vaig començar a, a, a buscar. I vaig trobar i després em vaig formar.

81 E: Clar.

P: Vull dir, per mi, si, si <te> dic on he estat només et puc contestar la meva experiència: l'entusiasme, les ganes de fer-ho i veure que allò és molt important pels nens i, això (-) i llavors va arribar el coneixement.

82 E: Clar.

83 P: Per mi va ser <aixís>, eh. I encara em falta molt per aprendre, no et pensis pas que jo ho sàpiga tot.

84 E: No, no clar.

85 P: Eh, he trobat això que et dic, la forma de fer, després les formes de fer sempre són diferents perquè la gent que trobes són diferents, no pots fer el mateix mai. Pensa que quan jo estava coordinant la Sant Ignasi (escola) són trenta sis

línies, trenta sis línies, sis de cada curs. I jo feia la coordinació, la programació, al formació a les mestres i portava un grup classe. I <lu> que (-) i els resultats eren tots diferents amb la mateixa programació per que? Perquè les persones generen, i es que això per mi és <lu>, és la, la verificació que el que acabem de parlar a classe (referent al seminari) tots fent <lu> mateix, <lu> mateix és una <aberració>, ja directament és una <aberració>. És impossible que això funcioni bé. Perquè els nens són diferents, les persones són diferents i generen reaccions, accions, relacions, associacions, empatització (riu) diferent. Per tant, no pot ser el mateix resultat, és impossible, és impossible.

86 E: <Vale>, <bueno>, tenia molt clares aquestes quatre coses que volia preguntar-te, però si hi ha alguna idea =que=

87 P: No se, no se, si se't acut. No sé, jo penso que t'he dit <lu> més important que per mi l'educació artística és situar en els nens i a les nenes, mira et donaré una fotocòpia que és la introducció que els hi dono als de primer, a veure si et serveix per algo.

88 E: Vale.

89 P: Que es com un petit treball que vaig fer de la tesina.

E₁: Actual professora de la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport, experta en Educació Artística

1 E: Creus que s'ha de vincular el treball d'art amb les emocions? Com?

2 P: A veure, evidentment s'ha de vincular o, més que s'hagi de vincular, van vinculades.

3 E: Vale.

4 P: És a dir, van juntes, no es pot separar. No és que ho hakis de separar, és que no pot separar-se. (...) És intrínsec. De quina manera? Doncs com que van <juntetes>, (...), és treballant, és fent, és sentint, és generalment emocions i, d'alguna manera, l'educació i l'art de la plàstica, de l'educació visual i plàstica és això, és genera emocions, és generar aquests sentiment de, de, de (...) plaer moltes vegades i intern de poguer-te expressar, no? Que de vegades és dur eh, vull dir que no, no sempre és fàcil, no sempre és senzill. Vull dir, hi ha un moment que entres dintre teu no sempre trobes el que t'esperaves i de vegades trobes coses que dius: ui, aquesta sóc jo?

5 E: Clar.

6 P: Però és així, no? O moments que uns *nanos* (...) Potser m'estic enrotllant massa, no?

7 E: No no, no es preocupi, si m'interessa molt, de veritat.

8 P: Vull dir que, (...) davant d'un plantejament d'expressió passes per molts moments, no? El moment de la incertesa, el moment de la por, el moment (...) i de plaer, no? Vinga ara entro en acció, per tant doncs, (...) ara sé el que puc dir i ara busco el meu camí, no?

9 E: És a dir, no hi ha cap dubte que les emocions i l'art en cap moment han d'estar separades.

10 P: Cap dubte.

11 E: Vale.

12 P: Cap dubte.

13 E: I això, treballar-ho així de manera conjunta, quins beneficis aporta l'Educació Artística als infants? I en l'àmbit educatiu?

14 P: (.....) En els infants perquè forma part de la seva educació (...) tampoc podem deslligar les emocions de l'educació. Per tant, com que no la podem desvincular (...) van lligats. I <llavors> a nivell del mestre vols dir?

15 E: Si.

16 P: Home, es que és el que esperes, =no?=
17 E: =Clar.=

18 P: Que l'alumne es vinculi amb la feina que tu estas proposant (...) per tant, és evident, no? que com a mestra veus que aquell alumne, que la proposta que has fet fa que aquell alumne se senti bé o que es vinculi, per tant, amb l'educació.

19 E: Perfecte. I, doncs, creus que l'art "emociona"?

20 P: Si. Sens dubte, sens dubte. O ha d'emocionar, ha d'emocionar. Si no emociona, no (...) o no l'entem en aquell moment o no entem aquella obra d'art o no entem aquell fet o aquell muntatge (...) Però ha d'emocionar, en positiu o negatiu eh. Pot ser revulsiu també eh.

21 E: però es important =que=

22 P: És important, si si si si.

23 E: I quins són per tu els reptes de l'educació artística? N'hi ha algun vinculat amb les emocions?

24 P: (.....) A veure, un dels reptes de l'educació artística és expressar-te (...) Per tant, per expressar-te, t'has d'emocionar. Per tant va (...) va lligadíssim.

25 E: (.....) I les limitacions que tu com a antiga mestra et trobaves o trobes que hi ha avui en dia l'hora de treballar l'expressió visual i plàstica? O no hi ha limitacions?

26 P: (.....) A veure, el contorn sociocultural no afavoreix però tu com a persona sempre ets lliure de fer el que vulguis en una aula. Penso que sí. Jo sempre ho he sigut.

27 E: És a dir, les limitacions depenen de la persona, diguem, no?

28 P: Sí, tot i que ja et dic =eh=

29 E: Afecta tot, sí.

30P: Que social i culturalment no sempre t'ho afavoreixen, eh. Que si tot fos planer tot seria fantàstic, no? Però de vegades no ho entenen i <llavors> (-) però si tu ho tens clar has de lluitar i fer-ho i pots fer-ho, pots fer-ho, has de buscar-te la teva estratègia com a educador, eh. Però has de lluitar per aconseguir-ho i (...) això és un repte com a educador que és important. Oh com que no em deixen, oh com que no es pot fer. Busca els camins.

31 E: Clar, sí sí. I alguna d'aquestes limitacions afecta a la programació del currículum, ja que a vegades limita molt el poder estendre's més? O també forma part del tutor?

32 P: Jo penso que forma part (...) Insisteixo eh que no hi ha un =marc que ho estableixi=

33 E: Establert.

34 P: Però si tu ho tens clar has de poguer-ho fer.

35 E: Vale. I quines estratègies creus que s'han d'utilitzar per treballar-ho? Quines estratègies utilitzaves tu?

36P: Ah ui! Amb cada ambient, amb cada persona, amb cada moment (...) amb cada proposta les estratègies són =diferents= clar.

37 E: =Diferents=

38 P: No hi ha una determinada (...) de dir es que s'ha de fer així.

39 E: Suposo que t'has d'anar adaptant, no?

40 P: T'has d'anar adaptant, i tant. És evident. I la primera cosa que has de fer és adaptar-te als <nanos> que tens davant perquè no serà el mateix una estratègia per <nanos> de tres anys que per <nanos> de dotze. (.....) O sí, o depèn, no? Però depèn de (-) tampoc és el mateix amb segons quins ambient socials. Vull dir, jo he treballat al barri de la mina i he treballat aquí dalt (fent referència al barri de sant gervasi) (...) I és molt diferent, és molt diferent. T'has d'adaptar i has de saber (-) el que sí que has de saber com a mestre i educador és la realitat que tens (...) la realitat que tens. Això has de ser-ne molt conscient en tot moment, però has de ser-ho sempre amb qualsevol cosa, no només amb aquesta matèria. Penso que és amb totes.

41 E: Sí, sí. Estic d'acord.

42 P: Penso que és amb totes.

43 E: I la metodologia influeix en el desenvolupament de l'expressió visual i plàstica?

44 P: Sí, claríssim.

45 E: I quina consideres que és la més idònia per treballar l'art a l'escola? I per treballar les emocions?

46 P: No, pedres filosofals penso que no n'hi ha (...) i la metodologia és escoltar molt a l'alumne (.....) ahh (...) escoltar-lo no vol dir únicament amb les orelles sinó percebre (...) el que aquells alumnes volen i necessiten i (...) i a partir d'aquí pots anar tu trampejant la situació cap a on realment interessa, no? Perquè (...) si en aquell moment estan obsessionats amb els <dinosauris> <pues> és igual vull dir montes una història que a partir dels <dinosauris> (-) o pot ser, pot sortir. O (...) a tu t'interessa un altre camí tu et busques la teva estratègia per arribar-hi, però és igual, te l'has de buscar a partir de la realitat que tens. Penso que has de partir bastant de la realitat. O (...) l'experiència moltes vegades també et porta a treure't coses de la màniga i que pots =treballar=

47 E: Improvisar.

48 P: I que pots meravellar improvisant, no? (...) Perquè (.....) <bueno> perquè la natura en un moment determinat et pot donar doncs, per exemple, unes possibilitats que dius vinga a partir d'aquí ens ho podem muntar, no? Perquè és la natura o perquè és una realitat social del moment o perquè ara hi ha no sé quin problema social i dius, va a partir d'aquí analitzarem i a partir d'aquí podem treure tot, no?

49 E: Clar.

50 P: El que sí que com a educador has de tenir els radars molt ben col·locats. Vull dir has de (-) no has d'anar tancat, sinó molt obert.

51 E: Mirada obser, sí.

52 P: Mirada oberta sempre. Que jo m'he preparat això avui i vull que es faci (-) no (...) I <alumillor> avui et ve: Mira que he trobat jo avui pel carrer o mira que he fet =i=

53 E: Endavant.

54 P: Gire-m'ho i això és el més important. O avui a aquell nen li ha caigut una dent i això és importantíssim i està emocionadíssim perquè li ha caigut la dent doncs, escolta, a partir de la dent pot sortir el que tu vulguis (...) pot sortir el que tu vulguis. Vull dir que és qüestió de no estar tancat mai. I es pot ser molt creatiu a partir de qualsevol cosa (...) però això depèn molt del mestre i de sapiguer aquesta obertura, no?

55 E: Aleshores, tu consideres que amb els infants has de treballar algun artista, escultor, pintor?

56 P: Pots treballar-ho, si (...) Amplies, però no és únicament (...) no és únic. I això (-) A primer toca el Van Gogh, a segon toca el Paul Klee (.....)

57 E: És a dir, que si no ho treballes pots fer altres coses.

58 P: Oi tant, oi tant. I pots fer altres coses i quan has acabat de fer-les dir eh! hi havia un senyor que es deixa <aixis> que mireu que feia.

59 E: I posar-ho com a exemple.

60 P: Com a exemple. I jo m'he trobat amb classes de <nanos> que m'han dit s'ha ha copiat el que em fet nosaltres.

61 E: Ja.

62 P: Han arribat potser a una conclusió semblant, no? Cada línia pot ser importantíssima, una sola línia en un paper, no?

63 E: <Bueno< hi ha alguna idea que no hem comentat i que t'agradaria afegir? (.....) Perquè a mi el que m'interessava eren els beneficis que aporta, quin ha de ser el paper del mestre que m'ha comentat, les limitacions i <bueno> més o menys =per aquí=

64 P: Però t'he contestat?

65 E: I tant! Si si si si, hi ha preguntes que tenia i no les he fet perquè me les has contestat. És a dir, que genial.

66 P: A veure, jo (...) és molt maca la cara dels <nanos> és a dir, quan fan un descobriment, no? que mira (...) o de plaer d'un material, que aquest material els hi dóna idees per (...) o han descobert que fent un forat poden arribar a fer passar no se que i <llavorens> a partir d'aquí descobreixen que oh (-) és que això em pot servir a mi per (-) no? I el que em de fer és donar eines, donar eines perquè ells ja, ja està, ells sols poden caminar i no ens ho creiem. Moltes vegades no ens ho creiem però el que hem de fer és obrir portes i llavors ells van entrant, un entra per aquí, un entra per aquí, un entra per aquí, és igual (...) però el que es tracta és d'arribar en un moment en què (.....) un pam (...) ahhh això és el jo volia. I aquest descobriment és fantàstic, és fantàstic. Jo m'en recordo, <bueno> no se, jo me'n recordo per exemple quan estava al barri de la Mina un nen em va dir: Jo no dibuixaré eh, jo no sé dibuixar, =jo no= (-)

67 E: Això ho he sentit moltes vegades.

68 P: Jo no dibuixaré. Vaig pensar, espera't no t'hi enfrontis (...) vale, <llavons> jo li deia: Juan, hoy tu vas a hacer otro trabajo eh, porque hoy vamos a ver si (-) i es quedava <aixis> (simulant que es quedava sorprès) i entravem en joc, era <ya> un joc que teniem. <Llavorens> un dia feiem fang que el fang li agradava molt (-) Oiga maestra, yo puedo hacer para que beban los palomos? (...) I dic si, el que passa és que jo no tinc un forn aquí i no ho podem coure per tant l'aigua no et servirà. (.....) Oiga maestra usted entiende de palomos? (...) Dic no, jo no hi entenc (...) de palomos, però bueno los se reconocer pero (-) porque usted sabe (-) i va començar a parlar-me de coses (-) traiga usted un papel i un lápiz porque le enseño (-) Li porto un paper i un llapis i em va dibuixar uns coloms, la diferència entre un mascle i una femella, les potes, el no se que, el no se <quantus> (...) =i no sabia.=

69 E: =I no sabia dibuixar=

70 P: Clar, els seus pares feien cria de coloms missatges, t'estic parlant de fa més de trenta anys eh, eren coloms missatgers. Clar i <llavorens> jo aquests dibuixos me'ls vaig quedar i els vaig guardar i un altre dia que estavem fent (-) no se no me'n recordo (-) Juan, mira (...) tu me ensenyaste estos dibujos que estabas muy bien (-) bueno maestra bueno si (...) yo se algunas cosas i llavors a partir d'aquí =ja està=

71 E: Clar. Però va ser ell qui es va donar compte, qui va (...) desconnectar i va dir (-) si si. Clar. Però esque això que has dit de que no ens ho creiem, estic a favor perquè la Carme (fent referència a la meva tutora de Pràcticum) ens va ensenyar uns dibuixos d'uns nens de dos i tres anys que quan ens els va ensenyar ni jo dibuixava això (...) i va ser com impossible saps? la primera impressió va ser com no no això ho ha fet una mestra saps? I no no, és això, que ens ho hem de creure.

72 P: Si si si si. Claríssim, claríssim.

73 E: Totalment.

74 P: I els <nanos> (...) que diuen: no, això jo no en sé, bueno (...) entra per altre camins, entra i hi arribaràs. Alomillor estan bloquejats amb el dibuix, és igual, fes-los treballar amb altres coses, ja (...) han d'agafar seguretat, han de veure que ells poden fer coses i bueno el dibuix ara no? <Pues> ara no toca, espera't, ja hi entrarà. Però quan ell necessita (-) necessitava los palomos, ensenyar-me a mi (riu) els coloms aquells.

75 E: Si si, totalment.

76 P: I en sabia, ho dominava, imaginat. I ell m'ensenyava a mi una cosa que per ell també és important (...) veure que el mestre no ho sap tot i que ell et pot ensenyar alguna cosa, no?

77 E: Si, si.

78 P: No, no és fantàstic. I quan una cosa la van descobrint sigui amb fang, sigui amb el que sigui, és igual (...) Jo puc fer-ho i se m'aguanta o dir-li (-) tu saps que això no se li aguantarà, que això li caurà i, a vegades, els hi dius: no escolta'm vols dir que (...) deixa'm deixa'm, <pues> =et deixo=

79 E: Ja trobarà la manera de (-)

80 P: Si, si, si de de vegades (-) escola que ha passat? No esque no podia (-) Home avisa'm que <alomillor> t'hauria pogut ajudar i tal. Però hi ha alguns que no volen que l'ajudis, doncs vale ja ho saps i ells hi arriben, hi arriben (...) I aquell que sempre diu que no que no que no, <pues> llavors has de buscar (-)

81 E: =Has d'oferir altres maneres o camins.=

82 P: =Clar.=

83 E: És a dir, que és =importantíssim el paper del mestre, ja ho estic veient.=

84 P: Clar, importantíssim, importantíssim. I no serveix allò: Pinta i ja està (...)

85 E: Clar, esque aquesta és la concepció, potser no tan extrema, no? Que tenia jo abans de conèixer tot això i estic descobrint (-) perquè el que jo vaig viure és: pinta (...) i mira que no fa tants anys eh.

86 P: Ya ya ya ya. No, esque pots donar (-) esque quan no tens res a explicar de vegades (...) però vas i et diuen qualsevol cosa (...) ah, vale. Pues (...) i expressió a vegades és això buscar el camí perquè puguis explicar alguna cosa. Una evolució un sentiment (-) de vegades veient, és igual. Que pugui dir-ho, puguis fer-ho. Allò de dir, bueno <pues> ara omplim per omplir. No, omplim per omplir no. I aquí què hi ha? pues allò que els nens petits que et fan la caseta i <l'abret>. Perquè? Però la fan per tu. Perquè tu entenguis que han fet una <caseta> i un <abret> i perquè sàpigues que saben dibuixar una casa i un <abret> A mi no m'interessa per res (...) que em dibuixin la <caseta> i <l'abret>. I que el mestre digui: i què més? I digui ah vale espera't ara faig el fum que surt, i que més? i el <solet> i el núvol (...) Ho estan fent per tu.

87 E: Si.

88 P: Però no per ells. (.....) Algun moment s'estan reafirmant que saben dibuixar la <caseta> i <l'abret> perquè t'ho han ensenyat un dia, no cal que t'ho tornin a ensenyar més dies ara has de fer una altra cosa.

89 E: Clar.

90 P: Esque no va per aquí (...) no va per aquí, no va per fer <casetes> i <abrets> (.....)

91 E: Si si, de veritat estic descobrint una assignatura =digue-m'ho així=

92 P: És fantàstic.

93 E: Genial, si si. Esque a partir d'aquí pots treballar moltíssimes coses.

94 P: Tot, tot, pots treballar-ho tot (...) tot. Tot és absolutament tot. (...) Tot (.....) Desde les matemàtiques fins a la música fins al corporal fins a les lletres, física, química, el que vulguis, el que vulguis (...).

95 E: Clar, per això em vas sorprendre quan investigant i llegint vaig veure que tothom, <osigui> no hi havia ningú que distingís el treball de l'educació emocional amb l'educació artística (...) I jo recordo això i, fem un dibuix, la caseta i amb això jo (-) saps? no transmetia res jo.

96 P: No no. I trobar-te amb gent més adult que no han pogut experimentar coses i a través de l'experimentació dels materials poden arribar-te a crear. Jo me'n recordo unes experiències que vaig fer (...) en aquell moment era l'institut amb nanos revotats de les escoles que feiem una experiència i (...) hi havia una part instrumental, una mestra que feia la part de llengües, matemàtiques una altra que feia la part de taller i jo que feia la part més creativa. I penso (...) realment treballabem molt la part conjuntament, no? I un dia hi havia un (...) que vaig dir: demà pintarem amb les mans i amb els dits (...) Oiga maestra esto se hace? (...) I dic si (...) mira, va agafar un color rosa i voy a fabricar el rosa (...) <pues> fabrica el rosa clar que sí. Anava amb la seva <chupa> amb tot de pircings per tot arreu (...) ui si me viera mi basca (riu) i alla pintant amb les mans va ser una manera d'entrar a treballar (...) i després d'això <ya> podiem fer el que volguessis perquè ells havien disfrutat i veien que a través de fer aquestes feines et feia de tot, de tot, de tot pots arribar a fer.

97 E: Si, sí, ja veig. Doncs molt bé. Ho deixem aquí i moltes gràcies per atendre'm.

E₂: Actual professora de la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport, experta en Educació Artística

Entrevista a experts/es sobre l'educació artística: Carme Bertomeu

1 E: <Bueno> saps que et vaig comentar que el meu treball de recerca era veure si l'educació artística, perquè jo no la conec tant com tu, estava relacionat l'educació emocional. Ara ja he vist que sí (...) que no es poden separar però (...) et faig algunes preguntes. Llavors, <bueno> la primera que tenia pensada és que si creus que s'ha de vincular el fet de treballar les arts amb les emocions, la resposta imagino que és sí

2 P: I tant, si.

3 E: I de quina manera, ah (...)

4 P: Doncs mira, les arts tenen, tenen una especificitat que si no són a través de l'experiència de cadascú no tenen sentit. Vull dir, parlar d'art si no es vincula amb la vida de l'infant o de la persona que ho fa per mi no té cap sentit però aleshores

és una informació i a mi m'interessa el coneixement (...) i el coneixement passa quan aquesta experiència és una experiència personal (...) quan és una vivència de l'art no és quan una informació de l'art, m'entens de quan és una vivència de l'art és inseparable de les emocions (...) és inseparable de com entén aquella persona o aquella criatura al món i és això el que l'ensenya (...) a veure el món d'una determinada manera i això és <lo> que ens ajuda les arts i per això és inseparable és indestriable.

5 E: Llavors (...) ah, tenen un paper rellevant de les emocions dintre de l'art?

6 P: Molt. Quan parlem d'experiències, tenim clar les emocions és el que donen color a la vida és a dir, nosaltres pintem la realitat del color de les nostres emocions (...) sempre (...) però ser conscients d'això és una feina (-)

7 E: Es que per mi això de l'educació emocional és com molt no. Es que jo no ho he viscut llavors clar, jo ho separava (...) sempre. Educació artística una cosa i quan parlem de les emocions una altra.

8 P: Exacte. <Pues< no perquè clar és <lu> que t'estic dient nosaltres la realitat, de fet, la pintem del color dels nostres emocions per tant, les emocions per nosaltres són fonamentals. Aleshores clar, si fem un treball on la vivència és important, és inevitable que passi per les emocions. Jo el meu treball de tesi és la complementaritat del, de les emocions i del coneixement, perquè per mi són complementàries, vull dir, emoció sol sense coneixement per mi no té sentit. Coneixement sol sense emoció tampoc. Vull dir penso que ha de ser complementari. La cognició d'emoció han de ser una complementaritat eh. Vull dir si només estem: ah, ju ju, per mi no té cap mena de sentit eh, I si només ens quedem el estrictament informació sense cap mena experiència tampoc. Per tant, ja he dit jo, el meu treball de recerca va ser sobre aquesta complementaritat que la trobo per totes bandes.

9 E: I quins beneficis creus que porta tot això tant els infants com a nivell educatiu en general.

10 P: En el nivell educatiu, mira, el coneixement primer que hi ha és conèixer-se un mateix perquè (...) tot aquest treball ens ens coneixem a nosaltres mateixos, es desenvolupa la sensibilitat no solament per l'art sinó també pel món, per la pobresa, pel que està passant, desenvolupa la creativitat, la creativitat és una forma intel·ligència, és una forma de pensament, el pensament creatiu és una forma de intel·ligència. Eh desenvolupa les habilitats pròpies del del del de l'art, eh, que és el que coneixes el que els els els artistes ens expliquen el món a través de l'art, ens ens ensenyen a veure altres mirades de lo que està passant, no? Si parlem de l'art contemporani cada artista, bueno tota la vida ha sigut així però ara he anat per aproximar-me una mica més cap aquí, no? L'art contemporani tu veus que estan tractant temes que són d'actualitat i com cadascú el veu a la seva manera, eh. L'any passat vam anar a veure l'exposició d'en Brossa amb els estudiants d'aquí al MACBA i van dir: això mateix que està passant ara, en Brossa feia una crítica social abrumadora, eh, i, i, i <lo> que estaven veient els estudiants és <lo> mateix que estem vivint a la nostra realitat en aquest moment i es van quedar paradíssims de que passés <lo> mateix amb aquells anys i ara dic si és (-) <Pues> tot això és coneixement, és coneixement (...) és una experiència, és una mirada que fa aquest artista doncs els beneficis tot això que t'estic dient, eh, a nivell personal el coneixement d'un mateix saber tot aquest control de les emocions a nivell (-) després al desenvolupament de la creativitat és un desenvolupament d'una intel·ligència i d'unes habilitats de pensament cognitives (...) <Después> tot el treball aquest que et dic propi d'entendre com aquests artistes miren el món i aquestes mirades, aquesta flexibilitat, mm, de no tenir només un punt de vista si no obrir-te a altres punts de vista, no? Després (...) és que són tantes les coses que no sé que si me'n deixo alguna, que segur que me la deixo perquè per mi té totes, totes les avantatges i hauria de ser una cosa que no s'hauria de qüestionar perquè són totes les humanitats que porten aquest benefici per l'educació, eh. Per què és el que es diferencia de les màquines, eh, i aleshores és el pensament, és les

emocions, és el sentiment i et dic, no només és per fer art, és per ser sensibles i es desenvolupa tota la sensibilitat estètica, l'estètica és una forma (-) és una part de la filosofia, eh, mm. Per tant, tot aquest coneixement per mi és imprescindible per viure (...) per viure sempre. Però en aquest moment tan complexa és necessari tenir aquesta flexibilitat de pensament aquest pensament que no és únic i unilateral, què vols que tot el problema que hi ha en aquest moment hi ha aquest <xoque> què ve d'un pensament únic, en un pensament més flexible que es pot fer d'una altra manera. Doncs això és un aprenentatge de les arts claríssim (...) veus tantes mirades com persones <hi han>. Això és un aprenentatge de les arts. Quan tu estàs amb els nens de la classe i jo no, jo no, ells no han de posar el nom al seu treball perquè ningú fa el mateix (...) t'estan treballant <lo> mateix doncs què estàs educant a aquests nens, doncs el seu punt de vista múltiple, la flexibilitat. Al començament quan vaig treballar amb els nens em deien: Mira que fa aquest, mira que fa l'altre, estan tan acostumats que la mestra diu i els nens fan tots obeeixen <lo> mateix que quan tots poden =donar una resposta diferent=.

11 E: =Estant pendent dels altres.=

12 P: Al principi se sorprenien de que cadascú pogués fer una cosa diferent idea la gràcies és aquesta (...) que tots hem estat mirant aquest got (referint-se un got que tenia a les mans) i tothom l'ha vist diferent i per uns és per beure aigua, l'altra serveix per guardar coses, l'altre serveix per amagar-se < dintre>, altres per fer una pila, cadascú fa el que vulgui amb aquest got. Això és pensament divergent, és pensament (-) és flexibilitat de pensament i és el que hem d'anar (-) per tant, això no és només per l'art, és per la vida. Ens situa en el món d'una determinada manera l'art, les arts perquè jo no parlaria d'art, només les Arts. Jo, < bueno>, m'agrada molt la literatur, em vaig llicenciar amb literatura, em vaig llicenciar amb art i són (-) i m'encantaria continuar les branques aquestes d'humanitats, perquè per mi són fonamentals.

13 E: Per tant, tu creus que l'art emociona?

14 P: L'art emociona, sense emoció no hi ha res. I només ens enrecordem de les coses que ens emocionen (...) nosaltres, la nostra memòria es fixa per les emocions que tenim.

15 E: I les que ens marquen.

16 P: I les que ens marquen, evidentment. Ens emociona tot això i sinó te'n oblides de les coses que t'emocionen.

17 E: Quins són per tu, creus, els reptes que té l'educació artística

18 P: Els reptes que té l'educació artística, la primera, la primera hem d'anar contra que a l'educació artística els nens ja ho saben tot i no se'ls ha d'ensenyar res, és un error (...) els nens se'ls ha d'ensenyar, el que (...) els nens se'ls ha d'ensenyar però no se'ls ha de dir el que han de fer. S'han de fer propostes com a preguntes i que ells busquin les maneres de respondre aquestes preguntes i dona'ls-hi eines per respondre-la, eh. Hi ha hagut (-) hi ha tota una tendència que els nens els hi pot ensenyar res, no se'ls pot ensenyar a dibuixar, no se'ls pot ensenyar a, a treballar la pintura, tot això és un error, és un error profund. Jo no els hi diré que han de pintar, jo els hi posaré un problema i que el resolguin (...) pintant i que a l'hora de pintar li diré: la barreja del color es fa d'aquesta manera, però ell pintarà el que voldrà, però jo li explicaré com va el color, perquè ell no ho sap i ho ha de saber.

19 E: Clar, però primer =experimentarà i després.=

20 P: Exacte, exactament però, vull dir, jo no li diré pinta això la flor és verda o groga i la tija és verd, a això no li diré mai de la vida, mai però si li faig observar una flor (..) la forma de la flor, ella la interpretarà amb la seva mirada. Quan li

haurà de donar color en aquesta flor, jo mai li diré com és que la pinti com ell vulgui, però jo li ensenyaré a fer la barreja dels colors. No els colors que jo vulgui, sinó el que vol ell, però jo li ensenyaré a fer la barreja perquè ell pugui pintar millor aquesta flor perquè ell ho pot fer com vulgui evidentment, hi ha una part d'autoexpressió que és molt important que surti, però hi ha una part de, de coneixement que el nen a de tenir i aquest coneixement per mi no és, eh, no és marcant un nen, no és d'alguna manera bloquejar-lo, interferir-lo, no, no, no, no, és donar-li eines. <Osigui>, jo tot el treball que he fet a l'escola, ja us he ensenyat alguna cosa (fent referència a l'aula de seminari) els nens han après moltíssim però han fet <lo> que jo em volgut fer, ells han aplicat la mirada a sobre (-) jo he plantejat preguntes, per mi <lo> important és fer preguntes <osigui> que el nen tingui problema que hagi de resoldre, com? artísticament. Quin és el llenguatge artístic? el dibuix, la línia, el color, la forma, la pintura, <bueno> el color, jaja, els estris plàstics, tot això s'ha de saber. És a dir, jo quanestic amb els nens a classe entenc que perquè hi hagi un aprenentatge artístic els nens han de conèixer la naturalesa dels materials, com funcionen els materials? Els nens ho han de saber. Però això no és una interferència, és un coneixement. Com funciona el material? Com s'ha de fer servir la pintura? Tot això ho han de saber (...) altre cosa és que els hi diguis pinta ara això, no. Han de conèixer els materials, les possibilitats que tenen i que sàpiguen que si, que si volen pintar poden fer servir un pinzell, un rodet, una esponja, fer-ho amb els dits, això ho han de (-) però primer ho han de saber i han de saber com s'ha de fer cadascuna. Per tant, el coneixement dels materials és important, aquesta naturalesa, com funcionen les coses. <Después> que tinguin aquesta mirada, no? Que ells puguin ampliar la seva mirada és a dir, ensenyar-los a observar, ensenyar-los a, a que vegin les coses però, mm, eh? aquesta observació. Perquè? perquè el treball de la percepció és imprescindible pel treball artístic i és, és mirar les coses com són. Si nosaltres ens posem aquí a mirar aquest, aquest paisatge =tu i jo veurem coses diferents= havent <lu> mateix, no?

21 E: No veurem el mateix

22 P: Per tant, és important treballar aquestes mirades. Això és importantíssim tot el treball perceptiu. Després (...) el que ells van treballant els hi van sortint preguntes, vull dir, jo he tingut un nen que estava pintant i de repent diu: ja ho sé, El Montsià vol dir muntanya blava, blau cian Munt Cià, i va continuar pintant. Això és un acte de coneixement, d'intel·ligència.

23 E: Va fer relació.

24 P: Va relacionar aquesta acció. Per tant, els nens contínuament quan treballen de la manera que t'estic dient estan contínuament activats i no estan interferits per el que jo els hi ensenyo perquè jo el que els hi ensenyo és el que necessiten. Jo si han de dibuixar els ensenyo a dibuixar no els hi dic com ho han de fer, ho van aprenent ells amb la seva experiència. Si han de pintar les ensenyo com funcionen els colors, si hem de fer fang els ensenyo com s'utilitza, quines eines, però no els hi dic que han de fer, els hi ensenyo perquè ells després siguin lliures d'utilitzar-ho com ells vulguin. Per tant, que hauria de fer educació artística? Replantejar-se, és a dir, jo t'explicaria com ho he fet jo que ho he fet durant molts anys com especialista plàstica i, que et dic una cosa, que els nens han après moltíssim i molt lliures i molt creatius i no ha tingut cap mena d'interferència. Ara, els he ensenyat, eh, mm (-) La primera cosa és fer un plantejament coherent en aquest sentit que et dic jo, una part que és el coneixement propi de la disciplina. (...) L'altra cosa és treballar des d'aquest punt de vista com a pregunta no com a una cosa ja preuinada de donar-los la resposta, la resposta que busquin ells. Després l'altra cosa és que l'art, l'art com a com a coneixement és una forma de parlar, és una forma de coneixement, per tant l'art (...) és fonamental a la nostra àrea. Treballar des de l'art, l'art que és? La història tots els artistes que han fet mirades del món, ens interessa aquestes mirades per afegir les nostres, eh. Per tant, aquesta altre. Per tant, ja tenim el coneixement del (-) disciplinar, de tot el que és el llenguatge artístic, (...) el coneixement de l'art com a pilar fonamental.

<Después> plantejar les situacions com a preguntes, perquè es vagin buscar les solucions. Però amb coneixement, amb coneixement, amb que ells apliquin el coneixement que van fer, vale? És a dir, per tant, jo sempre (-) el treball artístic el tinc com unes parts, la primera seria la part més, de, la part de la documentació és que prenem que estudiem? si és una pregunta, si és un text, si és una poesia, si és una història, si és una pel·lícula, el que sigui, si és una observació de la naturalesa, el que sigui és com la documentació no? Partim primer de què, de què estudiem, no? això. <Después> hi ha una exploració sensorial, que vull explicar d'això? (...) com ho vull explicar? Hi ha una exploració sensorial (-) ja quan entra <lu> que a mi m'ha semblat allò quan comença les emocions a bellugar-se per dintre, que vull explicar? com ho vull explicar? Després explorem els materials, com ho explicaré això? amb quins materials? Comença la recerca de materials. I per últim, hi ha un discurs plàstic, hi ha una representació. Surt una representació (...) tot això acaba, acaba. L'altre dies us ho deia a classe (fent referència al pràcticum): què és la representació? és quan explico el que he après (...) A tu t'explico el que <yo> he entès. Tot això que m'has plantejat, =una representació=.

25 E: Clar, i que =cadascú explicarà la seva.=

26 P: Exactament. I en aquesta representació hi ha un discurs plàstic, que cap nen de la classe potser igual perquè no hi ha cap nen que sigui igual. Tu els hi pots haver dit i haver explicat el mateix, la teoria del color a tots, el com l'han aplicat. Si tu fas com t'explico ningú l'aplicarà igual i per mi aquí està l'aprenentatge. En el discurs plàstic que cadascú genera, a partir d'una experiència que podria ser la mateixa però com que cadascú l'ha viscut diferent, cadascú l'ha fet diferent. Aquest per mi és l'aprenentatge i aquest penso que hauria de ser replantejaments, perquè hi ha tot una sèrie de persones que quan treballen la plàstica, si és que la treballen, la treballen bé li dóna importància és que el nen ha de dir res, no se li ha d'ensenyar res i ha d'expressar-se sempre el que ell vulgui això aquest treball autoexpressiu és molt necessari, però no és l'únic. Si no hi ha un aprenentatge, (-) el nen que dibuixa no aprèn a dibuixar sol, se li ha d'ensenyar. Per més que s'estigui dibuixant tota la vida, arriba un moment que el dibuix es bloqueja i si no li ensenyes, no tira endavant, m'entens? Aleshores és necessari que més a més d'aquesta autoexpressió que jo els hi permet-ho, perquè tot aquest treball que t'explico hi ha un treball molt autoexpressiu s'acompanyi del coneixement (...) de com es dibuixa que hi hagi una (-) Jo per exemple de primer a sisè tinc un mètode d'ensenyar a dibuixar. De primer a sisè, no fas el mateix amb el cicle inicial que amb el cinquè i sisè i tots acaben sabent dibuixar i molt personal, perquè cadascú acaba trobant la seva línia, el que li agrada dibuixar, això és el que a mi m'interessa. Per mi això és un aprenentatge artístic (...) que ells siguin lliures amb lo que, amb lo que han après, però que han de prendre algo, no ensenyar-los res per mi no té cap sentit.

27 E: I les limitacions que tu trobes a l'hora d'avui en dia a l'hora de treballar la

28 P: <Pues> mira les limitacions és el desconeixement dels professors, la gent no en sap, ahh, la gent li fa por, a la gent li fa mandra el <jaleo>, és a dir que hi haurà (-) li fa mandra tenir massa feina.

29 E: L'actitud, no?

30 P: Jo penso que el més important és el desconeixement per part de les persones, és el desconeixement per part de les persones, a les mestres, en l'àrea d'educació artística. <Llavorens> es pensen que no se'ls ha d'ensenyar res que se'ls ha de deixar fer el que vulguin. Alguns sí que fan algo però també hi ha molta gent no, no? Que amb això sembla que ningú ho faci bé, amb això que t'acabo de dir, eh. Hi ha molta gent que està en aquesta <onda> que t'estic dient, que jo entenc les arts com t'he explicat. Igual que <yo> hi ha molta altra gent que ho entén (riu). Però generalment, per desgràcia, no és una àrea que estigui ben cuidada, perquè falta bàsicament coneixement per part dels mestres.

31 E: <Osigui> per <lu> tant, la limitació és (-) per part dels mestres.

32 P: Jo per mi és la primera. Sí, que no hi ha coneixement, no hi ha coneixement. <Llavons> si un mestre (-) jo tampoc en tenia de coneixement, però em va semblar important i =em vaig voler formar.=

33 E: L'actitud, el voler aprendre. =Et vas voler formar=.

34 P: Primer molt autodidàcticament i després ja amb coneixement pero formal, però ahhh, però clar al principi doncs o tens una actitud que dius, això doncs això és interessant i ho he de fer. Aquella actitud a vegades fas <pifies>, evidentment, però, però, allò <ya>, <ya> et porta cap al camí, saps que et vull dir? és a dir, jo tampoc coneixia quan vaig començar a treballar, doncs no en sabia i ara en sé. I segur que puc aprendre moltes altres coses que ara no sé, no? N'hi ha moltes que encara no les sé, sé el que he pogut experimentar, però segur que em queden infinites coses per aprendre, infinites. Però amb això vull dir-te que bàsicament el límit és el, el, el que (-) primer, l'escola, quin valor li dona a les arts? Perquè això és molt, molt definició d'escola. Quin valor se li dóna? Després pot haver que en un claustre que no tingui molt valor i algun mestre sensible i que aquell lluiti per això, que és <lu> que em va passar a mi a l'escola que estava jo. Per mi, vaig estar molts anys batallant per una cosa tant (-) que després vaig tenir molt de treball i vaig dir <pues> saps què? me'n vaig cap aquí perquè és una àrea que a mi m'encanta i vaig deixar toti em vaig posar a fer d'especialista, perquè vaig trobar que era una àrea en què tots els nens triomfaven, en que tots els nens necessiten triomfar, <aunque> tots aprenien molt, més enllà de què: no sap llegir, no sap fer no se què ningú sap fer res. Les juntes d'avaluació són un drama de <catàstrofes>, escolta'm són nens, tenen tota la vida per aprendre què fas tu perquè aprenguin? Fes algo! Vull dir, aleshores entenc que és la meva responsabilitat que aprenguin algo. Doncs, vaig pensar: ostres! doncs aquesta àrea tots els hi agrada, tots estan predisposats, tots responen i tots tenen èxit, tant uns com els altres. Tant els que t'acabo de dir, els que tenen dificultats com no, però arriben aquí i tots responen. És important això per la vida d'aquest nen? Total, <pues> em vaig dedicar a la plàstica per aquesta raó. Perquè aquí tots tenien èxit. No tots són artistes, perquè no ho han de ser, han de ser competents, no artistes, han de disfrutar amb el que fan, han de ser sensibles, han d'estar (-) han de desenvolupar la creativitat i han de ser feliços i això tots ho són. <Después> algun és artista però no és el meu objectiu. El meu objectiu és que siguin feliços (...) i allà ho són,

35 E: <Ya.>

36 P: Allà ho són, eh? I el límit més gran que hi ha és aquest, el desconeixement bàsicament.

37 E: I creus que hi ha alguna limitació a nivell de la programació del currículum?

38 P: El currículum és molt obert, no dóna cap pista, <bueno> o en dóna molt poques, en dóna molt poques. Ara el que hi havia anys endarrere en donava més. Jo entenc que si no saps de què va, aquell currículum, mm (...), no ajuda, no ajuda, eh. Bueno ara potser, l'últim (riu) potser no l'he llegit tant, però eh que no n'ha sortit cap més, no n'ha sortit cap més?

39 E: No, crec que no.

40 P: Aquest és el que és molt genèric, eh. Doncs clar, jo el llegeixo i, clar, per mi té molt de sentit, perquè l'ompló de contingut però si el llegeixes tu que no saps quin contingut hi ha, li falta el contingut i <llavons> es queda amb molt poca cosa, m'entens?

41 E: Clar.

42 P: És a dir, jo penso que aquí està molt bé que hagin separat per àmbits, lu que (-) pensar i crear, no se, hi ha diferents àmbits em sembla fantàstic, que és una mica (-) respon al que t'he dit jo, la dimensió documental, la dimensió sensorial, saps lu que t'he dit.

43 E: sí, sí.

44 P: És una mica el mateix. Els àmbits del currículum, clar jo llegeixo aquells àmbits i per mi tenen tot el sentit perquè jo sé de que va, =però si jo=

45 E: =Clar.=

46 P: ho hagués llegit anys endarrere que no ho sabia, no sabia quina pista m'hagués donat a mi aquest currículum, m'entens?

47 E: Però tu creus que seli dóna <prouta> importància. <Osigui> quan una mestra es programa, =a la programació del tot el curs.=

48 P: =No=, no se li dóna importància. És un àmbit, però esque no li dona ningú, ni a l'escola, ni (-) Ehh, no li dóna ningú, pensa, pensa una cosa, quan un dia jo estavem fent l'itinerari de plàstica aquí, que hi havia un itinerari de mestres de primària que s'especialitzaven a plàstica, eh, jo havia de fer les pràctiques i havia de buscar les escoles per fer pràctiques i em deien <bueno> no, com que aviat la treuen no cal, no cal que fem això perquè aquí no la treballem. No saps les coses que em van arribar a dir que, que ni la treballavem perquè clar, dintre de dos dies la treurien i no calia fer esforços. No t'ho pots ni imaginar.

49 E: Que fort.

50 P: Si. (.....)

51 E: I tu creus que hi ha algunes estratègies que hi ha per treballar tot això, concretes, o (-)

52 P: Com vols dir? Ara no t'entenc la pregunta.

53 E: <Osigui>, si creus que hi ha algunes estratègies per (-) =que s'han d'utilitzar=

54 P: =Per utilitzar= aquesta inèrcia?

55 E: Exacte, <osigui> per treballar tota aquesta, tot això que dius de la disciplina, tant el coneixement com la (-).

56 P: Ah, vale. <Bueno> tant el coneixement jo penso que (-) Aquestes estratègies no són específicament d'artística, jo penso que és una qüestió metodològica, vull dir, jo he sigut molts anys mestra tutora i metodològicament ja m'interessava aquesta opció i no és només artística això que et dic. Jo penso que, ho saps perquè t'ho he dit moltes vegades que sempre s'ha de partir que el nen s'ha d'aprendre alguna cosa, és a dir, (riu) no s'està de passar l'estona i contestar el que ja sap, sinó has de fer-li preguntes i, per mi, el tema de respondre preguntes, per mi és la qüestió més important que quan et fas una pregunta <ya> <ya> <ya> <ya> hi ha una part que estàs responnent, no? Vull dir, per mi la, la qüestió de la hipòtesi per mi és molt important i que busquin solucions i que (-) i per mi és molt estimulant i, i no és artístic només. Lu que t'he (-) La metodologia que t'he explicat <yo> l'havia aplicat abans a, a, com a tutora amb els altres àmbits, m'entens? <Allons>, a nivell de, a nivell de, d'estratègia, jo es que penso que hauria de ser, es que s'hauria d'ensenyar <aixís>,

s'hauria d'ensenyar des d'una documentació, la que sigui, que la documentació pot ser un, un espectacle de dansa, una música, un text, una notícia del diari, es que pot ser qualsevol cosa, una pregunta, és fer, generar una pregunta. (...) Pot ser qualsevol àmbit, mmm.

57 E: Si, si.

58 P: Des d'aquella pregunta, què en penso jo? Què m'agradaria? Què em remou a mi <dintre> aquesta pregunta? I com la respondré? I quan la, quan estic dient com la respondré ja m'estant venint idees, l'acabo responent. <Ya> et dic, <yo> en els nens els faig escriure moltíssim, però moltíssim. Però per què? Perquè tot això és un procés que va per <dintre> i va per fora. (...) I és important, es que no és només artístic és en tots els àmbits.

59 E: Ya.

60 P: Per mi és una qüestió metodològica, tot ho faria <aixins>.

61 E: <Vale> i creus que hi ha alguna metodologia que, eh, la metodologia que es treballa a l'escola influeix, en el desenvolupament aquest =de l'art i les emocions?=
62 P: =Sí, i tant.= Totalment. Primer perquè una metodologia és una, és una definició de com s'ensenyà. És un estil. (...) Eh, t'agrada l'estil abstracte, t'agrada l'estil figuratiu? (riu) És una declaració de principis i, segons la metodologia entren unes coses o entren unes altres. Tu avui (fent referència a la classe de pràcticum) ho has vist a la reunió que hem tingut. Les diferents escoles s'han vist claríssimes. La teva és d'una manera on hi entra tot i les demés contínuament limiten tot, per què? Perquè donen pas a una sèrie de coneixements, de, de prioritats que per mi no són per res, perquè ja ho has vist que no són per res. I això és <lu> que limita, aquests són els límits, és és, (-) la metodologia és l'estil (...) és si em poso un vestit d'esport o em poso un vestit de festa (...) podré per unes coses o en podré fer unes altres. (...) Si vaig en tacons podré fer unes coses, si vaig amb bambes en podré fer unes altres, no? Doncs una metodologia és <aixís>. I, i tenir una metodologia o una altra és una declaració de principis, és el que considero important i el que no.

63 E: I creus que hi ha alguna que sigui més idònia que altres o (-)

64 P: Mira, amb aquest tema et podria dir (-) He llegit una tesis de set centes pàgines (riu) d'un especialista, el Aguirre, que va intentar fer un treball que per mi és molt interessant sobretot dels mètodes que hi ha de (-) penso que està per aquí i tot el llibre aquell (fent referència al seu despatx) ah, sobretot els mètodes que hi ha i és impossible de donar a l'abast de tot el que arriba a haver perquè clar, hi ha molts teòrics i te'n vas amb uns o uns altres i jo de tot això he fet aquesta síntesis que t'acabo de dir, perquè és el que em funciona a mi amb els nens i et podria dir que n'he après moltíssim. I et podria ensenyar (-) us vaig ensenyar aquells llibrets que feia amb els nens (referent al seminari) a classe, no?

65 E: Sí.

66 P: Doncs allà veus que allò, allò no és només plàstica, la plàstica és la representació final, però allà <ya> hi ha un coneixement de matemàtiques, de ciències, de literatura, de llenguatge científic, hi ha de tot. Vull dir, és un (...) i per mi això és el que realment me'n emporto. M'encanta el llibre aquell perquè els resultats plàstics són preciosos, però quan dic això la gent diu: <Pues> per què ho fas? Doncs perquè això el,(-) és una excusa perquè surti tot <lu> altre.

67 E: =Clar.=

68 P: =Saps que et vull dir?= Per tant, per mi el valor que té és tot <lu> que passa en el cap del nen, metres està resolent aquest problema (...) després com que li donen les formes que, a més al·lucines, <pues> a més a més em dona una satisfacció estètica. Però per mi, t'ho dic, és com la excusa. Clar que és important, però per mi l'important és tot allò que passa pel cap quan se'ls hi dispara el pensament creatiu que allò és fantàstic, quan estàs veient tot aquest procés, eh. Per mi és fantàstic.

69 E: I, quin creus que ha de ser el pa, paper del mestre per fer tot aquest aprenentatge?

70 P: Mira la primera qüestió és que, la primera qüestió és ser conscients de la importància que té. Si no som conscients de la importància no fem res. (-) Ai perdona, no t'he contestat a <lu> altres, amb <lu> altre volia dir que hi ha un mètode que unifiqui totes les formes de fer seria molt difícil. Jo com a referents meus tinc al Dewey, perquè és que el Dewey és un referent per (.....) per molta gent, eh; ahhhh tinc a veure, ara no me'n surtirà cap, mmm, el Dewey és fonamental. Després m'agrada molt amb tot el tema dels mètodes naturals, m'agrada molt el Freinet que també tinc molta part d'això, <després> el Dewey i després tinc l'altre, que ara no em sortirà el nom (...) perquè no me'n recordo, Eisner!

71 E: Ah si, =he llegit=

72 P: =Eisner=, has llegit? EM sembla que, que, et vaig recomenar un llibre de l'Eisner?

73E: EM vas recomanar del Lluís Vallvé.

74 P: Del Lluís Vallvé, el Lluís Vallvé, en el cas del Lluís Vallvé i jo tenim una simptonia absoluta amb tots els conceptes i de totes les formes de fer. Si llegeixes aquell llibre és com si fos meu. Per això el dono perquè hi estic d'acord al cent per cent. Aquest és una forma de fer que és el que et deia, el que t'he explicat jo i ve de fonts diferents a tots aquests anys, eh. Com vaig fer la tesi em va fer molta gràcia, però com que anava directa a les fonts deia: ostre, <yo>, <yo> <ya> ho sabia. Clar, vull dir, quan jo anava a les fonts del Dewey i tota aquesta colla jo deia: Com pot ser si jo (-) Ja fa temps que ho penso, clar perquè ara és al revés.

75 E: Clar.

76 P: Lu que a mi m'havia arribat era la seva influència però jo no ho sabí fins que no vaig anar a les fonts, no vaig saber que la influència era d'ells, m'entens? És curiós. <Bueno> doncs això, mètode, mètode no hi ha una, hi ha el que t'he explicat, per mi el que em funciona és el que t'he explicat i és el mateix que et trobaries en el llibre del Vallvé, és exacte.

77 E: I el paper del mestre?

78 P: El paper del mestre, com vas poder veure en aquell llibre, lu fonamental és que tu siguis conscient que allò que vas a fer és important i que tu t'engresquis. Ah, pensa que un mestre pot ser (-) estar molt ben informat (-) Jo he tingut mestres, per exemple, companys a l'escola que han sigut especialistes en belles arts i fan unes classes que són un <mamarracho>, un <mamarracho> de classes, perquè els hi falta l'entusiasme, les ganes, ehh, mmm, <bueno>, doncs hi ha una sèrie de (-) es limiten molt mab una forma de fer. (-) Ells tenen el coneixement artístic però no tenen, no tenen el, l'amor pel que fan, no tenen la passió ple que fan i es queden molt en el tema tècnic i no, i jo per mi la tècnica ha d'estar al servei de tot <lu> que t'he explicat. La tècnica l'han de conèixer, jo estic segura que l'han de conèixer, però no és l'únic, la tècnica és una ajuda, és una eina, no és una finalitat. Si tu et quedes només amb la tècnica, doncs per tant, pot haver professors que sent molt coneixedors de la tècnica siguin molt mals professors o professors que tinguin molt poca

tècnica però que siguin creatius i estiguin entusiasmats, facin anar als nens molt lluny. Vull dir, jo abans no he <sapigut> coses els he fet anar molt lluny. I jo no ho he <sapigut> fer i ho han <sapigut> fer ells, =m'entens?=
79 E: Ya.

80 P: Després ho he <sapigut> fer <yo> però al començament jo només puc posar aquest exemple: <yo> no en tenia ni idea però tenia crea, creativitat, tenia ganes, veia que era important i vaig començar a, a, a buscar. I vaig trobar i després em vaig formar.

81 E: Clar.

P: Vull dir, per mi, si, si <te> dic on he estat només et puc contestar la meua experiència: l'entusiasme, les ganes de fer-ho i veure que allò és molt important pels nens i, això (-) i llavors va arribar le coneixement.

82 E: Clar.

83 P: Per mi va ser <aixís>, eh. I encara em falta molt per aprendre, no et pensis pas que jo ho sàpiga tot.

84 E: No, no clar.

85 P: Eh, he trobat això que et dic, la forma de fer, després les formes de fer sempre són diferents perquè la gent que trobes són diferents, no pots fer el mateix mai. Pensa que quan jo estava coordinant la Sant Ignasi (escola) són trenta sis línies, trenta sis línies, sis de cada curs. I jo feia la coordinació, la programació, al formació a les mestres i portava un grup classe. I <lu> que (-) i els resultats eren tots diferents amb la mateixa programació per que? Perquè les persones generen, i es que això per mi és <lu>, és la, la verificació que el que acabem de parlar a classe (referent al seminari) tots fent <lu> mateix, <lu> mateix és una <aberració>, ja directament és una <aberració>. És impossible que això funcioni bé. PERquè els nens són diferents, les persones són diferents i generen reaccions, accions, relacions, associacions, empatització (riu) diferent. Per tant, no pot ser el mateix resultat, és impossible, és impossible.

86 E: <Vale>, <bueno>, tenia molt clares aquestes quatre coses que volia preguntar-te, però si hi ha alguna idea =que=
87 P: No se, no se, si se't acut. No sé, jo penso que t'he dit <lu> més important que per mi l'educació artística és situar en els nens i a les nenes, mira et donaré una fotocòpia que és la introducció que els hi dono als de primer, a veure si et serveix per algo.

88 E: Vale.

89 P: Que es com un petit treball que vaig fer de la tesina.

P₁: Mestra encarregada de l'ambient artístic a l'escola Josep Maria Sagarra

1 E: Vale, bueno la primera pregunta que tinc és que si consideres que les emocions són una cosa rellevant dins l'educació artística que treballau aquí a l'escola.

2 P: Em semblen bàsiques per tot els ambients no només per l'educació artística però les emocions són fonamentals per aprendre, vull dir, si no treballem el tema d'emocions en qualsevol àmbit, difícilment (...) s'aprèn, no?

3 E: Per tant, vinculeu el treball d'art i emocions? De quina manera ho feu?

4 P: Mmm no és que vinculeu l'art i les emocions, les emocions i són presents sempre, no és el nostre propòsit vincular emocions amb art (...) no és aquest el propòsit. La (...) educació artística forma part integral de la persona, per tant les emocions són una part més, però no tenim un projecte específic que vinculi emocions amb art.

5 E: Vale. I (...) per tant, creus que l'art emociona?

6 P: I tant (...) emociona, i tant que emociona i aflora les emocions amb l'art. I tant.

7 E: Quins beneficis creus que aporta l'educació artística tant en els infants com a nivell (...) àmbit educatiu?

8 P: (.....) Jo crec que l'educació artística o l'art (...) en si, el que proporciona és molta llibertat, molta sensació de (...) de no estar acotat a (.....) a marges molt estrictes, em refereixo això que un a vegades té (-) inclòs els alumnes o els nens i nenes tenen la percepció de coses que van aprendre, ja sigui per influències culturals, familiars, socials, les que siguin ahh marcades amb uns canons, em refereixo a (...) jo que sé, amb matemàtiques amb llengua amb (...) (-) vulguis o no tothom ha tingut una aprenentatge previ i aquest aprenentatge es transmet voluntari o involuntàriament a d'altres, no? L'educació artística té l'avantatge que no té aquestes parets ni límits (...) i per tant, qualsevol alumne es posa a crear, es posa a crear lliurement no hi ha unes fronteres o no hi ha un no sé, hi ha un provar i quan proves és (...) és realment el que et fa ser lliure, no? Per tant, l'educació artística permet aquesta (...) aquesta sensació de benestar en els alumnes i a la vegada provoca aprenentatges molt diversos, no?

9 E: Vale, i quins són per tu els reptes que té l'art i l'educació artística?

10 P: Reptes personals dels alumnes? Donar l'oportunitat de créixer, d'aprendre, de ser, de comunicar.

11 E: I les limitacions trobes avui dia a l'hora de treballar aquesta assignatura?

12 P: Esque no la fem com a assignatura nosaltres. No treballem la plàstica o l'educació artística com a assignatura, sinó que està integrada en un tot. Treballem per plans de treball, treballem per projectes i (...) l'educació artística és un repte més que spha d'aconseguir. I una proposta nova o (.....) no nova, però que són propostes que s'ofereixen i els nens i nenes el que fan és acceptar la proposta, crear-ne una de nova (-). Però com a àrea en si no té un horari per dir-ho d'alguna manera a dintre del nostre (-) del nostre dia a dia.

13 E: Per tant, les limitacions no fan referència a la programació que teniu del currículum, no?

14 P: No, no no.

15 E: Vale, i (...) (-) <vale>, llavors que creus que és el més important per treballar l'educació artística? És a dir, algo que s'ha de tenir en compte (-)

16 P: Doncs no t'ho sabria dir ara (riu) que s'hauria de tenir en compte. Doncs suposo que tenir la ment oberta (riu) i obrir possibilitats. Perquè realment l'educació artística la treballem molt vinculada (-) evidentment nosaltres com a escola estem vinculats amb el Macba que per tant, treballem sobretot <lu> que és ah art contemporani mm però jo penso que el

que hem de tenir és obertura de ments i (...) coneixement (-) conèixer, obrir, obrir, obrir la ciutat i el món a possibilitats. No sé exactament, què és =el que hauria de tenir present.=

17 E: =Vale=, i de quina manera treballem a l'espai C?

18 P: Ah no, l'espai C no s'hi, (-) l'espai C és un lloc de gaudir, és un lloc <on ta> hi ha un taller (...) un taller d'un artista i el que fan els alumnes voluntàriament els dies que tenim assignats perquè l'artista només col·labora amb l'escola sis hores a la setmana i per tant, durant aquestes sis hores està obert el taller als alumnes <val?> Hi poden estar quan vulguin vale? Però tenim un pacte de sis hores amb (...) <el> artista. Llavors els alumnes que volen hi van l'estona que volen i fan el que volen (...) no <hi han> (...) no <hi han> ni reptes ni possibilitats, com si només volen anar a mirar l'artista. És un espai de gaudir, de veure com treballa un artista i a través de veure com es treballa <cada ú> fa les seves produccions o no produccions, propostes, però no hi ha res estipulat. És un espai lliure, de circulació totalment lliure. Sí que <hi han> assignades unes hores diguem per cursos, per (-) a nivell d'organització de centre, però si en aquella hora, per exemple, avui dimarts (fent referència al dia de l'entrevista) hi tocava anar amb els de sisè de deu i quart a onze trenta, podien anar una hora i quart, mm els que han volgut <hi han> anat, hi ha un <cupo> d'alumnes, evidentment no hi poden anar tots, com a màxim uns vuit alumnes i si durant aquesta hora les seves propostes o <lu> que està fent ahh en té prou perfecte, si el proper dia que ens toca, que es dividres, aquella persona no ha acabat el seu projecte i ha de continuar doncs té preferència sobre la resta per acabar una proposta que ell mateix s'ha posat com a repte. Dic això perquè si avui els que <hi han> anat, al cap d'un quart d'hora (-) han dit que hi volien anar però al cap d'un quart d'hora, deu minuts diuen que ja en tenen prou perquè no estan motivats o per mil situacions poden tornar a l'aula tranquil·lament. <Val?> Per tant, no hi ha reptes ni de propostes ni de (...) ni tampoc d'horari.

19 E: Vale, i utilitzeu alguna estratègia per treballar l'educació artística o (...) concreta?

20 P: No t'ho sabria contestar aquesta.

21 E: Vale, i treballem a partir de les obres que fa l'artista que teniu =o=

22 P: =No=, no. Nosaltres no se si ho saps per som escola Magnet, no se si saps que vol dir això.

23 E: (Nego amb el cap)

24 P: Emm, a Catalunya em sembla que ara n'hi ha molt poques, hi han deu o dotze escoles, que a través d'un pacte que es va fer la fundació bofill amb el consorci de Barcelona i, per tant, estava també la Generalitat (...) es va fer un pacte quatre anys, vinculant l'escola i un projecte innovador que venia d'Estats Units de Nova York, vinculant l'escola amb un centre, amb un centre (-) amb una entitat de referència de la ciutat, val? Hi ha alguna escola que es va vincular amb l'institut de Ciències del Mar, n'hi ha alguna a Terrassa que es va vincular amb el Museu de Paleontologia i nosaltres ens vam voler vincular i ens va sortir una oportunitat amb el Macba. Per tant, durant quatre anys, ara ja som al sisè any des que es va començar aquest projecte, nosaltres el que vam intentar és que el nostre centre de referència és un centre d'art contemporani i, per tant, incloure l'art contemporani en el dia a dia a l'escola. Per això vam suprimir d'àrea de plàstica, no en diem plàstica. Llavors, el que intentavem és (...) a través de les diferents propostes, però <inlús> a través del mateix museu quines possibilitats ens oferia possibilitats per treballar cada una de les diferents àrees curriculars. Per tant, sempre comencem i acabem el curs com a mestres al Macba, vale? Fem el primer claustre i l'últim claustre al Macba. Tenim persones de l'equip directiu ahh al voltant nostre i oberts amb la possibilitat de (-) no tan sols de visitar sinó de

conèixer aspectes que estan rere portes de Macba sigui tot el tema de restauració, etc, per si volíem treballar, doncs per exemple, algun tema de ciències, doncs com es conserva un quadre o <inclús> per veure (-) ens va anar molt bé un any, vam fer un treball de geografia per veure quin és el camí que fa un quadre des de que surt de l'artista fins que arriba al Macba, perquè n'hi ha que passen per diferents llocs i per molts països, no? Per tant, era com incorporem l'educació artística i com incorporem l'art amb totes les àrees curriculars

25 E: Vale.

26 P: =No se si=

27 E: Si si.

28 P: Per tant, a més a més de tot això se'ns va oferir la possibilitat de tenir aquí <dintre> de l'escola un artista amb el seu propi taller que són dos coses <diferentes> són dos projectes diferents que han confluit perquè giren al món de l'educació artística. I per tant, si se'ns va oferir tenir un artista dins de l'escola és perquè ja teníem aquell projecte que vinculava tot l'art contemporani amb el currículum de l'escola.

29 E: Vale.

30 P: Per tant, als llarg dels anys hem treballat amb <cantitat> d'artistes contemporanis, per això no et deia no amb un és que estem treballant contínuament, ara (...) ahh hi ha un grup de mestres que estem a sobre fem formacions continues en el Macba i estem treballant en aquest moment amb cinc artistes contemporanis i anem cada quinze dies al Macba i l'artista ens dóna propostes que nosaltres apliquem o no apliquem a l'aula, la canviem, la variem i llavors retornem allò que hem fet, no?

31 E: Vale.

32 P: Com hem viscut aquella proposta que ens fa fet l'artista. Però que no la vinculem a <dintre> d'una hora determinada mmm =no se=

33 E: Vale.

34 P: Aquella proposta creiem que jo o la companya o una altra a les nou del <de matí> un altre pensarà que (-) vull dir, no tenim un horari concret per fer aquestes propostes artístiques. Intentem això, que no sempre ho aconseguim, no tots els anys ho aconseguim. Intentem que l'art formi part del dia a dia a l'escola.

35 E: =Vale=

36 P: =Osigui=, les propostes artístiques estan sempre o haurien d'estar sempre present davant de qualsevol activitat que nosaltres plantejem, vale?

37 E: Vale, llavors la metodologia tu creus que influeix en el desenvolupament de l'expressió visual i plàstica?

38 P: Si, clar. No, no podem veure l'educació artística com una àrea que la mestra explica i els altres fan, perquè és que llavors (-) primera que aniria en contra del nostre plantejament com a escola i bueno, llavors l'educació artística permet altres coses.

39 E: Per tant, la que vosaltres treballeu és =per projectes?=-

40 P: =Si.=

41 E: Consideres que aquesta és la idònia?

42 P: Home jo crec que si, per projectes i per plans de treball eh, que són coses diferents.

43 E: Vale, i quin és el paper del mestre?

44 P: El mestre acompanya, proposa, crea tranquil·litat, soluciona a vegades, perquè a vegades en saben més els alumnes que un adult, soluciona dubtes que puguin haver-hi. Però sobretot acompanya, reflexiona, dóna opcions a poder comunicar allò que he fet. Perquè sempre deiem, doncs que no es documenta, això és ^{important}. Creiem molt en el procés i en la documentació de qualsevol projecte o de qualsevol proposta que es porti a terme. Intentem documentar-ho, ho documenten normalment ells, però a vegades estan immersos en el procés de creació i el que faig jo, és documentar això, ja sigui amb preguntes, ja sigui amb fotografies, amb petits vídeos que anem fent.

45 E: Vale, i quins recursos utilitzeu per treballar l'educació artística?

46 P: Tots els que podem. Mm, tots. Des del taller que hi ha tot de material a (...) material audiovisual (...) no sabria dir-te quins, perquè els que se'ns acudeix són els que necessitem, no no, no hi ha límits de tren tampoc eh.

47 E: Vale, i això ho feu tant a infantil com a primària?

48 P: (Assenteix amb el cap) A Infantil també es treballa.

49 E: I com a àrea global, diguem, també, no? =Tot globalitzat?=-

50 P: Si.

51 E: Vale, i amb amb l'educació artística treballeu l'autoestima dels infants o la part més íntima? O ja directament tu consideres que amb el que treballeu ja es treballa tot?

52 P: Si, esque =no li donem un=-

53 E: Un nom, no?

54 P: Un nom especial, no? Em el tract, la manera que treballes íntegres, ja íntegres ah, és una manera molt curiosa de veure que aquells alumnes que amb un sistema tradicional quedarien totalment al marge, amb segons quines coses se'n surten molt millor que <poder> uns altres que tenen les capacitats intel·lectuals més altes o més elevades o que ens semblarien que a una escola tradicional sortirien més, no? (...) Em, alumnes amb dificultats d'aprenentatge força greus se senten molt lliures, se senten molt bé perquè se'n surten. (...) Mm, no hi ha un mínim, no? I que per tant, es poden ajudar moltíssim entre ells.

55 E: Poden expressar, també, =allò que= (-)

56 P: =Oi tant=. I que per expressar o per mostrar capacitats, a vegades no són només les intel·lectuals sinó també les

emocionals, no?

57 E: <Osigui> no trebal·leu, diguem-ne, ni cap emoció concreta ni cap (-) sinó que el que sorgeix en aquell moment.

58 P: Si, no no, o si, depèn, depèn de com veus el grup que necessites treballar, jo que sé <hi han> grups que necessites treballar molt l'autoestima doncs plantejaràs un tipu de propostes on això quedi reforçat. <Poder> en altres grups que hi ha conflictes o que <hi han> (...) ja veus que <hi han> enveges o que hi han baralles, busques propostes per treballar allò. Però no en general, sinó amb la necessitat que pugui sorgir en un moment donat.

59 E: Vale.

60 P: <Bueno>, no sé si m'explico.

61 E: No, si si si si. És que com que jo ho vaig viure d'una manera molt diferent, doncs tot això per mi és com nou. I quan em vaig documentar i vaig veure que la vostra escola, entre altres, treballaveu l'espai C i d'aquesta manera, <pues> =em va semblar molt interessant.

62 P: =L'espai C= si que cal dir que l'espai C està dins de l'escola però és un espai totalment lliure. <Osigui> una cosa és l'educació artística que plantegem els mestres i l'altre és l'espai C. Per això et dic que són coses diferents, val?

63 E: Vale.

64 P: Perquè no intervenim, ni nosaltres ni l'artista a l'espai C. Volem que sigui un espai de total llibertat (...) on l'alumne i el qui més ho necessiti i el que més ganes en tingui pugui anar allà a expressar, a sentir a deixar-se anar. Per tant, és un espai lliure que no hi ha ni avaluació, ni control, perquè lu altre pot ser lliure però sí que hi ha un procés d'avaluació del que fas, no? A l'espai C no. Ni hi ha necessitat d'acabar res que tu proposis. Un alomillor té moltes ganes de crear no se que i a la que ha portat dos sessions, vol deixar-ho i no pot, doncs no pot, no cal, ho deixa. I es demana: allò ho pot reutilitzar un altre? Mm, la teva creació pot formar part d'una altre? A vegades hi ha nenes que diuen que sí i nenes i n'hi ha d'altres que diuen no, millor ho guardo perquè alomillor torno d'aquí (-)

65 E: Uns dies.

66 P: Uns dies. Però, però són coses diferents, eh. Hem dit que, per tant, a l'espai C no hi ha un treball ni d'emoció ni artístic, tan sols. Volem que sigui un espai de creació totalment lliure, (...) totalment. Llavors, ve molt condicionat per la disciplina de l'artista clar. Fins fa tres anys, osigui el primer any, el segon i l'any passat, eren (...) eren artistes amb la disciplina de ceràmica. Per tant, treballavem fang, rajoles, objectes (-) Aquest any l'andrea és una artista multidisciplinar i sobretot treballa a través de materials em de residus o material reciclable i, per tant, la seva producció artística és totalment diferent, no? Que ha passat, no? Doncs que després de tres anys encara hi ha alguns alumnes que van allà i volen fer fang i es deixa, perquè vol fer fang. Però venen molt influïts per l'artista que havien tingut durant tres anys, no? I ara ja van trobant o van veient, no? Dons que l'Andrea treballa d'una altra manera, plasma la seva obra d'una altra manera, i, bueno <pues> s'aniran contaminant de (...) =del que està fent ella, no? =

67 E: =Si= Bueno, això ja és bo per ells no? =Veuen coses diferents=

68 P: =Això és fantàstic= és fantàstic. Llavors pregunten: i això com ho fas? I aquesta textura com l'has aconseguida?

Llavors està bé, no? Perquè veuen treballar i sobre això, doncs, estan.

69 E: Llavors el que treballeu a Educació Artística, diguem-ne que avalueu, =no és res relacionat amb l'espai C.=

70 P: =Res= No.

71 E: Allà teniu vosaltres la vostra pròpia programació.

72 P: Si. Treballem el que, mira per exemple (.....) (S'aixeca a busca uns informes) La tenim molt incorporada <a dintre> dels plans de treball.

P₃: Mestra encarregada de l'ambient artístic a l'escola Miralletes

1 E. <Vale>, bé, la primera pregunta és que si consideres que les emocions tenen un paper rellevant en l'Educació Artística.

2 P: Si, i tant. Crec que és un molt bon canal per treure les emocions que no sigui la forma verbal, que a vegades també fins i tot els d'educació infantil poder no poden dir el nom de la emoció però a través de l'art és molt més fàcil. Després és la interpretació que nosaltres fem o donem a això depenent del que trobem, si és un cas molt particular o el que sigui, com el podem ajudar, a partir del que treu en l'educació.

3 E: Viculeu?

4 P: Bueno depèn. Jo feia un taller artístic fa dos anys o així amb la Litzia Clark, et sona?

5 E: Com?

6 P: Litzia Clark. És una artista que treballava les emocions.

7 E: Ah doncs no.

8 P: No? Doncs treballava moltes coses, i feia la part tàctil, no? O de massatges, de tocar, amb els cinc sentit, no? I va ser molt curiós perquè infants que fins i tot no estan acostumats a que els toquis o els facis una abraçada o qualsevol cosa, a través d'exercicis, dinàmiques, després es van anar relaxant i van gaudir-ho moltíssim. De fet, de què un altre company li fes un <mini> massatge o que (...) tapeu-se els ulls o que (...) diferents tècniques que vam fer servir i, i va ser increïble, el canvi que van fer aquests infants, que eren com que tenien un caràcter com molt més rígid, no?

9 E: Ya. =I es va notar la diferència.=

10 P: =Si.=

11 E: I creus que l'art emociona?

12 P: Si, clar. (riu)

13 E: I quins beneficis creus que aporta l'educació artística en els infants? I, en general a nivell educatiu?

14 P: Bueno, nosaltres, per exemple, en el nostre projecte educatiu intentem vincular l'art en totes les àrees. Bueno, no tenim àrees de fet, les àrees estan incloses a les xarxes d'aula, que li diem, que estan incloses dins dels projectes, llavors, la idea és sempre que hi hagi una cosa artística, no? Dintre. Sobretot perquè hi ha nens i nenes que, que (...) s'expressen molt millor d'aquesta manera, no? Aleshores si jo faig ambient d'aprenentatge de llengua anglesa, jo estic fent creativitat sempre, no? I a més, la motivació és sempre una altre, no? Per exemple, ara tenim, eh, tenim fustes diferents, eh, i estan treballant la casa i havien de crear-la primer i havien de fer una descripció de la casa, no? Però clar, ja no és allò de, hem d'escriure una casa, l'has de crear primer, imaginar-te-la. Treballar la creació, la imaginació, super important.

15 E: I a partir d'aquí ja =argumentes=.

16 P: =Clar,= és que també has de treballar la llengua, o el que sigui, no? Però vincular-ho.

17 E: I quins reptes creus que hi ha en el món de l'educació artística?

18 P: Quins reptes? Doncs que encara estem aprenent, ens queda molt. De fet, l'altre dia, en una reunió d'això dels Espais C parlàvem els artistes de, que diferent, no? Osigui de quan treballem nosaltres, osigui amb un artista, no? l'art amb una escola en si, que quan ho fem nosaltres <soles>, no? Que bueno que és veritat, tu després et formes o el que sigui, però ja després fent servir el material que fan servir que són les aquarel·les típiques del Abacus, que clar el ventall és molt més reduït, no?

19 E: I això dóna peu a que puguin =veure més tècniques=

20 P: =I puguin aprendre molt més=, clar clar. Tècniques eines, fer servir altres tècniques i mirades i perspectives, no?

21 E: I les limitacions que trobes avui en dia en aquest món, en aquest aspecte?

22 P: Bueno, (.....) no se. <Poder> formar-nos més les mestres, jo crec, a vegades. No ho sé, jo crec que quan et vincules tu més amb l'art, clar ho expressa el teu alumnat, però <poder> hi ha gent que no l'interessa i crec que és una cosa que hauria de ser part sempre de, no? de l'educació, d'una manera o d'una altra.

23 E: És a dir, l'actitud, no? =De l'actitud que tu li posis=

24 P: =Si=.

25 E: En fer-ho, els nens rebran d'una manera o d'una altra.

26 P: Si, clar. I a vegades és una cosa que també, els nens i nenes tenen aquesta visió que <poder> també, per la part de l'educació eh, de no em surt, es que no ho vull provar perquè jo no sé dibuixar, no m'agrada, o no se què. Perquè poder ha estat com el mateix tipus d'activitat rígida, no? Però quan els hi dones un ventall molt més ampli (...) eh, es llencen més a la piscina, no? Sense el bé o malament, perquè al final l'art, no? És el que surt des de dintre.

27 E: No hi ha (-).

28 P: Si.

29 E: I creus que alguna limitació fa referència al currículum i a la programació?

30 P: (...) Bueno, el currículum avui en dia és bastant ampli, sí que és veritat que, a més amb els (-) amb el <Esfera>, sí que és veritat que s'avalua amb la música, no? Que va molt lligat. I llavors és bueno, com a, com a (...) Sí, com a, si, com, com, ai ara no sé com explicar-ho, però com una activitat per fora. Que si tu en realitat ho vincules a tot el que fas o a tot, moltes de les activitats que tu crees o que programes, inclou d'alguna manera, és molt més fàcil.

31 E: <Osigui>, vosaltres ho feu d'aquesta manera?

32 P: Sí.

33 E: Però tu creus que en general, amb altres (-)

34 P: Jo crec que la mirada va cap aquí, eh?

35 E: Sí?

6 P: Sí, perquè des de l'art, l'art per mi és moltes coses. Nosaltres per exemple tenim un taller de costura, que és art al final d'una altra manera, no? I jo que sé, o la cuina mateix, no? Li diu(-), el taller de la cuina és cuina amb art o l'art de la cuina, no sé com li diuen. Però vull dir, va vinculat també, no? Hi ha moltes maneres de creació, mmm, crec que cada vegada anem més cap aquí. Jo recordo abans, <osigui> quan jo estudiava, no? Però ahh (...) que ens queda? si (-) Mira la oportunitat de tenir un artista a l'escola és brutal i, a més, els instituts també el poden tenir un artista resident, que és una altra etapa no? De l'educació que també serveix per treure emocions, a una altra etapa de l'adolescència, cerc que és molt important.

37 E: I beneficiós per ells.

38 P: Sí, sí.

39 E: Llavors, vosaltres establiu algun horari o diguem, concret, per treballar l'art?

40 P: Clar, nosaltres els tallers artístics, que és una tarda a la setmana, que són ambients de lliure circulació, i ells s'apunten. Depèn de la comunitat és diferent. Però inclou, no? això, la costura, ah, cuina, després hi ha alguna cosa més d'art plàstic, pintura, o que més tenen? Construccions, ahh, depèn, de vegades escultura, dibuix. Depèn.

41 E: I ells són els hi escullen, no?

42 P: Sí.

43 E: I com treballeva a l'Espai C? Quina és la manera que feu servir per(-)?

44 P: Nosaltres tenim quatre tardes a la setmana (...) i també s'apunten lliurement. Mm (.....) en principi (...) la idea és com que cadascú desenvolupi el seu, el seu projecte personal, però de vegades també sorgeixen en projectes comuns. L'any passat van fer molts projectes comuns, no? Que van, que van parlar (-) <osigui> <bueno>, que partien de la necessitat de que l'espai com és reduït (...) mmm, les taules i les cadires se'ls hi feien com massa grans, no? I van dissenyar una taula i unes cadires adients per l'espai.

45 E: Tot això amb els alumnes?

46 P: Si, si, si. I després, a partir d'aquí, vam anar al taller de fabricació de la ciutat meridiana, vam imprimir algunes peces amb 3D per veure com funcionava, ens van deixar una impresora 3D, la vam portar aquí. Ahh (...) ens van ensenyar a dissenyar també en 3D (...) Què més? I després a partir d'aquí <pues> tenim la taula <osigui> tenim la maqueta com ha anat avançant i (...) tenim la taula i els tamborets.

47 E: Que <guai>

48 P: Si, molt <guai>, molt <guai.> I a més, super orgullosos, perquè ho tenen després que ho han dissenyat ells i que (-)

49 E: Clar, ells ho veuen, és la seva feina i elss seus resultats.

50 P: Si, si.

51 E: I com ha evolucionat, no? I creus que hi ha algunes estratègies per treballar l'art, concretes?

52 P: Estratègies? Bueno, depèn, no? De la basant, no se.(...) Estratègies per treballar l'art? (...) Doncs <poder> no limitar tant, no? Jo diria. Donar més flexibilitat de que, les seves idees, a vegades, també et sorprenen, no? Enlloc de, jo sóc més partidària de no donar moltes eh (...) pautes, diguem, no? per depèn de què eh, però, vull dir, deixar espais per la creativitat personals de cada qui, no? I que no sigui sempre aquesta cosa de: està bé o malament, no?

53 E: Ya. I treballem a partir d'obres d'art? O el vostre referent és l'artista?

54 P: No, sí que treballem obres d'art. Per exemple, ara a la setmana cultural hem estat treballant l'art cinètic i hem treballat tots els, des de Calders fins a (-), <bueno> diferents autors i han fet els seus mòbils a dalt eh, basats amb aquest artista. Després sí que és veritat que ho feien ells sols, no? Havíem de fer peces que fossin, que, que, poguessin veure el moviment dins d'una peça, no? Al principi els hi ha semblar molt difícil i després es van sorprendre ells i elles, no? del que va sorgir després, sí vols després t'ho ensenyo a dalt.

55 E: Vale. I treballem, quan, diguem la part més íntima dels infants, l'autoestima? A través de l'art la treballem?

56 P: <Bueno>, depèn, esque clar, cadascú... EN aquest taller que et dic que sí que vam fer, que quan feia jo una part d'un taller artístic, van fer també a partir del moviment, no? Eh, vam cobrir tot el terra de paper i s'havien d'anar movent, no? ells i depèn de la figura havien d'explicar després com s'havien sentit o com es sentien, no? O a través de la música i després el moviment. Sí, sí, jo crec que sí que ho fem. A veure, amb els més i menys, =cadascú també, a la seva classe és diferent.=

57 E: =A la seva classe, cadascú fa el que vol.=

58 P: Però sí, crec que és important.

59 E: <Vale>, i creus que la metodologia influeix en el desenvolupament de l'art?

60 P: Clar, però la metodologia a què et refereixes?

61 E: La de l'escola, diguem, que utilitzeu a l'escola. Treball per projectes, per ambients.

62 P: Clar, clar, si. Clar dona molta més llibertat si tu inclou l'art, en general, i és molt més flexible. Hi ha moltes més bassants que toques, que no sigui l'assignatura de dibuix que és de 9h a 10h del matí, no? per exemple. O també els materials que tu els hi mostres o que poden accedir. Això també ens passa a l'Espai C, a vegades, no? Que moltes vegades era (...) clar ell fa servir eines com cutters o serres o coses <aixís> que per nosaltres és, ui! ves en compte, no? I clar, ell ho fa amb una naturalitat que, clar, els nens van amb cura perquè els hi va explicar des del principi i així és. Van amb cura i no ha passat res mai, no? (...) No sé, a vegades confiar més amb els infants, no? Que també tenim aquesta cosa de protecció, protecció, i també els limitem amb això, no?

63 E: Llavors els recursos que utilitzeu? Són diversos? Quins recursos utilitzeu per treballar l'art?

64 P: Doncs el que et deia, per exemple tenim les màquines de costura aquí és un recurs que vam invertir ara fa dos anys, abans no teníem tots aquests espais creatius, no? O la cuina en si, no? O (...) o tenim (...) com es diu això on es posa la pintura?

65 E: El cavallet.

P: Amb els cavallets, si. Per exemple, que estan al passadís i, i, quan tenen lliure circulació, la comunitat de mitjans, per exemple, poden sortir i fer pintura, a nivell individual o amb parelles o com sigui. Si.

66 E: I respecte la metodologia, tu creus que hi ha alguna que (...) sigui idonia, o no hi ha?

67 P: (...) Clar que es que no ho se, a veure, eh (...)

68 E: O quines utilitzeu vosaltres?

69 P: No ho sé. Esque jo crec que és això que quanta més llibertat o més poder de decisió els hi donés als infants, eh, (...) els resultats són molt més rics i molt més variats i no sé, tot és molt més beneficiós per ells, no? Perquè a vegades sembla que si controles creus que (...) tot anirà d'aquella manera, no? però la sorpresa la, osigui, la mates diguem, no?

70 E: I el paper del mestre que teniu? Perquè els infants puguin fer aquesta lliure circulació, quin és?

71 P: Què vols dir?

72 E: El paper del mestre, quin és el vostre rol?

73 P: Emm, acompanyar-los. Depèn del que sigui l'objectiu del taller en si, no? Però si, com que són tallers artístics lliures en principi és obert, bastant obert. <Bueno>, per exemple, les màquines de costura si que, mm, ells poden triar fer, per exemple les nenes de sisè ara, per exemple estan fent faldilles, perquè volien fer faldilles i perquè se les volen posar al final, no? I és molt <xulo> perquè al final quan són coses també que, a vegades, l'art depèn de les famílies també que tens, perquè també la relació que tenen els infants amb l'art depèn de l'imput que tenen els infants amb l'art a casa. També, evidentment que nosaltres també fem la nostra feina aquí, però ahh (...) li donen una importància o una altra, però quan és una cosa útil, se la poden posar al seu cos o la poden fer servir, no té res a veure.

74 E: Canvia.

75 P: Clar, alguns s'han creat els seus estoigs ells mateixos, un necesser, un no sé què, és molt <guai>. Perquè a més,

94 E: =Qui ha fet què, no?=
95 P: Si. (riu)

96 E: I llavors, els ambients que teniu a dins de l'ambient d'art ens aneu canviant o (-)?

97 P: Sí, els anem canviant. De vegades depèn de (...) de, de l'èxit que tinguin, no? De si els hi agrada als infants o no, i també depèn de les demandes que ells tinguin. Sí que és cert que a vegades <pues> alguns són més permanents i d'altres que són més oberts, però algun material concret que volem que treballin per alguna raó especial o perquè no l'han treballat durant el curs o el que sigui, sí que és cert que nosaltres, doncs també, influim aquí, no?

98 E: <Vale>, i creus que hi ha alguna cosa que estigui (-) que sigui imprescindible a l'hora de treballar aquesta educació artística? Que diguis és important o fer-ho d'aquesta manera, o treballar així o treballar això, etc.

99 P: Jo crec que la llibertat és la més important.

100 E: <Vale>

101 P: Sí, no sé. Intentar com no posar-los en el mateix motlle de: mira aquest i les comparacions perquè, no sé, els fa molt insegurs i, al final, l'art és fluir, també, i deixar-se anar i expressar, crec.

102 E: <Vale>.Doncs ja està.

103 P: Molt bé.

104 E: Jo tenia aquestes preguntes, si creus que hi ha alguna idea que (-)

105 P: Bueno si vols t'ensenyo ara l'Espai C que li pots preguntar amb ell alguna cosa, si vols, o com vulguis.

106 E: <Vale.>

Annex 6. Consentiments informats

Consentiment informat E₁

CONSENTIMENT INFORMAT PER LA PERSONA PARTICIPANT

Títol del Treball de Recerca

..L'art. adquireix el desenvolupament de les emocions a.....
..l'Educació Infantil.....

Investigador responsable (nom i cognoms) ..Clàudia Barberà Riera...

e-mail: ..claudiabr@blanquerna.url.edu.....

INFORMACIÓ BÀSICA del Treball de Recerca (tema, objectius i activitats pel participant –entrevistes orals, qüestionari, observació, etc.)

..OBJECTIUS: Identificar els beneficis de treballar les emocions a través de l'art a 5è // Conèixer de quina manera es treballen les emocions mitjançant l'Educació Artística.....

El material i/o les dades obtingudes gràcies a la seva participació en aquest Treball de Recerca seran d'ús exclusiu intern de la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i l'Esport-Blanquerna. En el cas que fossin incloses en una publicació dins de l'àmbit acadèmic i científic complirien estrictament les condicions ètiques de confidencialitat exigides en una recerca d'aquestes característiques.

La persona participant ha de llegir i contestar les següents preguntes amb atenció (encerclar la resposta correcta):

Ha llegit tota informació que li ha estat facilitada sobre aquest projecte? SÍ / NO

Ha tingut l'oportunitat de preguntar i comentar qüestions sobre el projecte? SÍ / NO

Ha rebut suficient informació sobre aquest projecte? SÍ / NO

Ha rebut respostes satisfactòries a totes les preguntes? SÍ / NO

Està d'acord en participar-hi? SÍ / NO

Autoritza la seva participació en el projecte? SÍ / NO

Autoritza la participació de les persones de les quals és responsable (en el cas d'una representació institucional)? SÍ / NO

Data: 15/3/19

Signatura de la persona participant (noms i cognoms entre parèntesi):

 GEORGINA LLUÀ LLORENS

Exemplar per a l'investigador

Consentiment informat E₂

CONSENTIMENT INFORMAT PER LA PERSONA PARTICIPANT

Títol del Treball de Recerca

L'act. afavoreix el desenvolupament de les emocions a l'Educació Infantil

Investigador responsable (nom i cognoms) ..Clàudia Barberà Riera...

e-mail: ..claudiabr@blanquerna.edu.....

INFORMACIÓ BÀSICA del Treball de Recerca (tema, objectius i activitats pel participant –entrevistes orals, qüestionari, observació, etc.)

OBJECTIUS: Identificar els beneficis de treballar les emocions a través de l'act. a E.I. Començar de quina manera es treballen les emocions mitjançant l'Educació Artística.....

El material i/o les dades obtingudes gràcies a la seva participació en aquest Treball de Recerca seran d'ús exclusiu intern de la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i l'Esport-Blanquerna. En el cas que fossin incloses en una publicació dins de l'àmbit acadèmic i científic complirien estrictament les condicions ètiques de confidencialitat exigides en una recerca d'aquestes característiques.

La persona participant ha de llegir i contestar les següents preguntes amb atenció (encerclar la resposta correcta):

Ha llegit tota informació que li ha estat facilitada sobre aquest projecte? SI NO

Ha tingut l'oportunitat de preguntar i comentar qüestions sobre el projecte? SI NO

Ha rebut suficient informació sobre aquest projecte? SI NO

Ha rebut respostes satisfactòries a totes les preguntes? SI NO

Està d'acord en participar-hi? SI NO

Autoritza la seva participació en el projecte? SI NO

Autoritza la participació de les persones de les quals és responsable (en el cas d'una representació institucional)? SI NO

Data: 25/3/19

Signatura de la persona participant (noms i cognoms entre parèntesi):

Dr. Gona Bertran

Exemplar per a l'investigador

Consentiment informat P₁

CONSENTIMENT INFORMAT PER LA PERSONA PARTICIPANT

Títol del Treball de Recerca

...L'art abarcaria el desenvolupament de les emocions
...a l'Educació Infantil.....

Investigador responsable (nom i cognoms) ...Clàudia Barbera Riera

e-mail: ...claudiabr@blanquerna.urj.edu.....

INFORMACIÓ BÀSICA del Treball de Recerca (tema, objectius i activitats pel participant –entrevistes orals, qüestionari, observació, etc.)

...OBJECTIUS: Identificar els beneficis de treballar les emocions a
...través de l'art a E.I. // Conèixer de quina manera es treballen
...les emocions mitjançant l'Educació Artística.....

El material i/o les dades obtingudes gràcies a la seva participació en aquest Treball de Recerca seran d'ús exclusiu intern de la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i l'Esport-Blanquerna. En el cas que fossin incloses en una publicació dins de l'àmbit acadèmic i científic complirien estrictament les condicions ètiques de confidencialitat exigides en una recerca d'aquestes característiques.

La persona participant ha de llegir i contestar les següents preguntes amb atenció (encerclar la resposta correcta):

Ha llegit tota informació que li ha estat facilitada sobre aquest projecte? SÍ NO

Ha tingut l'oportunitat de preguntar i comentar qüestions sobre el projecte? SÍ NO

Ha rebut suficient informació sobre aquest projecte? SÍ NO

Ha rebut respostes satisfactòries a totes les preguntes? SÍ NO

Està d'acord en participar-hi? SÍ NO

Autoritza la seva participació en el projecte? SÍ NO

Autoritza la participació de les persones de les quals és responsable (en el cas d'una representació institucional)? SÍ NO

Data: 26/3/19

Signatura de la persona participant (noms i cognoms entre parèntesi):

 (IRENE FONT JORDANA)

Exemplar per a l'investigador

Consentiment informat P₂

CONSENTIMENT INFORMAT PER LA PERSONA PARTICIPANT

Títol del Treball de Recerca

L'art observat al desenvolupament de les emocions a l'Educació Infantil

Investigador responsable (nom i cognoms) Clàudia Barberà Riera

e-mail: claudiabr@blanquerna.urv.edu

INFORMACIÓ BÀSICA del Treball de Recerca (tema, objectius i activitats pel participant –entrevistes orals, qüestionari, observació, etc.)

OBJECTIUS: Identificar els beneficis de treballar les emocions a través de l'art a ET // Conèixer de quina manera es treballen les emocions mitjançant l'Educació Artística

El material i/o les dades obtingudes gràcies a la seva participació en aquest Treball de Recerca seran d'ús exclusiu intern de la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i l'Esport-Blanquerna. En el cas que fossin incloses en una publicació dins de l'àmbit acadèmic i científic complirien estrictament les condicions ètiques de confidencialitat exigides en una recerca d'aquestes característiques.

La persona participant ha de llegir i contestar les següents preguntes amb atenció (encerclar la resposta correcta):

Ha llegit tota informació que li ha estat facilitada sobre aquest projecte? SÍ/NO

Ha tingut l'oportunitat de preguntar i comentar qüestions sobre el projecte? SÍ/NO

Ha rebut suficient informació sobre aquest projecte? SÍ/NO

Ha rebut respostes satisfactòries a totes les preguntes? SÍ/NO

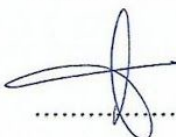
Està d'acord en participar-hi? SÍ/NO

Autoritza la seva participació en el projecte? SÍ/NO

Autoritza la participació de les persones de les quals és responsable (en el cas d'una representació institucional)? SÍ/NO

Data: 8/04/2019

Signatura de la persona participant (noms i cognoms entre parèntesi):

 Maria de la Encarnació Vilches Lopez

Exemplar per a l'investigador

Consentiment informat P₃

CONSENTIMENT INFORMAT PER LA PERSONA PARTICIPANT

Títol del Treball de Recerca

..L'art.. afavoreix el desenvolupament de les.. emocions..
.. a l'Educació.. Infantil ..

Investigador responsable (nom i cognoms) ..Clàudia.. Barberà.. Pierra..

e-mail: ..claudia.br..@blanquerna..url..edu ..

INFORMACIÓ BÀSICA del Treball de Recerca (tema, objectius i activitats pel participant –entrevistes orals, qüestionari, observació, etc.)

..OBJECTIUS:.. Identificar els beneficis de treballar les.. emocions..
.. a través de l'art a EI.. //.. Conèixer de quina manera es
.. treballen les emocions mitjançant l'Educació.. Artística..

El material i/o les dades obtingudes gràcies a la seva participació en aquest Treball de Recerca seran d'ús exclusiu intern de la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i l'Esport-Blanquerna. En el cas que fossin incloses en una publicació dins de l'àmbit acadèmic i científic complirien estrictament les condicions ètiques de confidencialitat exigides en una recerca d'aquestes característiques.

La persona participant ha de llegir i contestar les següents preguntes amb atenció (encerclar la resposta correcta):

Ha llegit tota informació que li ha estat facilitada sobre aquest projecte? SÍ NO

Ha tingut l'oportunitat de preguntar i comentar qüestions sobre el projecte? SÍ NO

Ha rebut suficient informació sobre aquest projecte? SÍ NO

Ha rebut respostes satisfactòries a totes les preguntes? SÍ NO

Està d'acord en participar-hi? SÍ NO

Autoritza la seva participació en el projecte? SÍ NO

Autoritza la participació de les persones de les quals és responsable (en el cas d'una representació institucional)? SÍ NO

Data: ..9/04/2019

Signatura de la persona participant (noms i cognoms entre parèntesi):

..... (JULIA GARCIA HERNANDEZ)

Exemplar per a l'investigador

Annex 7. Infografia

EMOCIÓ I ART

Decàleg sobre com treballar les emocions a partir de l'art.

- 1** ● Tenir una metodologia que parteixi de la base d'escoltar a l'alumne i percebre tot allò que necessita, oferir llibertat i poder de decisió per obtenir resultats rics i variats.
- 2** ● Parlar de comunitats i xarxes d'aula en lloc d'assignatures, fet que permetrà tenir espais de lliure circulació.
- 3** ● Dedicar un espai a l'escola per a l'art i donar-li la mateixa importància que als altres ambients.
- 4** ● Importància del paper del mestre, qui ha de tenir una mirada atenta, oberta, crear tranquil·litat, està obert a noves possibilitats, reflexionar i, sobretot ha d'estar en constant formació.
- 5** ● Treballar les altres a través de l'experiència dels infants i, per tant, de les seves vivències els permet expressar les emocions.
- 6** ● Partir del coneixement propi de la disciplina per treballar des de la percepció, de l'observació i de la part més sensorial.
- 7** ● No oblidar que les emocions hi són presents sempre i que atendre les necessitats emocionals està per sobre de qualsevol feina pedagògica.
- 8** ● Tenir en compte que la perspectiva social i cultural té una gran rellevància ja que les manifestacions artístiques generen espais de coneixement i d'experiència dins l'entorn proper.
- 9** ● Conèixer diversos artistes per entendre noves perspectives d'enfrontar-se al món i desenvolupar la sensibilitat tant per l'art com per l'entorn.
- 10** ● Donar a conèixer l'educació artística com una oportunitat.

En el procés de seleccionar, interpretar i reformar aquests elements, el nen ens dona alguna cosa més que un dibuix o una escultura; ens proporciona una part de si mateix: com pensa, com sent i com veu.

- Lowenfeld, V., Lambert, W.